LAISVĖ
WEEKLY
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
SAVAITINIS
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje 12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 9 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS-FRIDAY KOVO-MARCH 2, 1973 OZONE PARK, N.Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ METAI 62-ieji

KRISLAI

TRUMANAS BUVO PIRMAS
TEISINGAS PASAKYMAS
ANTANAS KRAPOVICKAS
POLIUCIJA NESULAIKYTA
KAIP VEIKIA KAVA?

J. GASIŪNAS

Harry Trumanas buvo pirmas prezidentas, kuris įvėlė Jungtines Valstijas į karą Vietname. Tai buvo tarp 1946 ir 1954 metų, kai Jungtinės Valstijos dviem bilijonais dolerių finansavo prancūzų karą Vietname. Tuomet buvo tik vienas Vietnamas.

1950 metais Trumanas pasiuntė amerikiečių karininkų grupę padėti prancūzų militarinei komandai. Bet prancūzai buvo vietnamiečių sumušti 1954 metais. Tada amerikiečiai pavadavo prancūzus.

Atsisakydami pasirašyti Genevos sutartį, amerikiečiai suskaldė Vietnamą į dvi dalis. Amerika ir dabar stengiasi išlaikyti Vietname dvi valstybes.

* * *

Nixono administracija smarkiai supyko ant Indijos premjerės Gandhi, kai ji labai teisingai pasakė Azijos tautų asamblėjoje apie amerikiečių karo ir barbarizmo pobūdį Vietname:

"Ar toks karo būdas arba barbariškas bombardavimas, kuris buvo tęsiamas Vietname, būtų taip ilgai toleruotas, jeigu ten žmonės būtų europiečiai?"

Azijiečiai jaučia, kad amerikiečiai Vietname visai nebuvo laisvi nuo rasizmo, kad jie nuolat paženinančiai pravardžiavo vietnamiečius.

* * *

Buenos Aires mieste gimęs ir augęs lietuvis Antanas Krapovickas - Argentinos Botanikų Draugijos pirmininkas.

Tai pasižymėjęs mokslininkas. 1949 metais Kordobos universitete jis jau profesoriavo. Vėliau buvo vicedekanu Tuhumano universitete, nuo 1963 metų - Valstybinio Nordeste universiteto agronomijos ir veterinarijos fakulteto profesorius.

A. Krapovickas yra dalyvavęs daugelyje tarptautinių kongresų. Jis išleido mokslo knygų ispanų kalba. 1972 metais buvo išrinktas Argentinos Botanikų Draugijos pirmininku.

* * *

Nixonas antai nukalbėjo, kad vandenų poliucijai (teršimui) jau esąs pastotas kelias ir vandenys pasidarę švaresni.

Bet visi gerai žinome, kad vandenų teršimas visai tebėra nesumažėjęs ir niekas poliucijai nepastojo kelio. Tai kam tokias nesąmones kalbėti?

Nixonas taip kalba tikslu sulaikyti 6 bilijonus dolerių, kuriuos Kongresas paskyrė kovai su vandens poliucija.

SVEIKINAME PASAULIO MOTERIS KOVO AŠTUNTOSIOS PROGA!

Pasaulis piktinasi Izraelio nušovimu keleivinio lėktuvo ir užmušimu 106 žmonių

Kairas, Egiptas. - Šimtai tūkstančių egiptiečių dalyvavo Izraelio numuštame lėktuve žuvusiųjų laidotuvėse. Moterys balsiai verkė. Studentai demonstravo, reikalaudami nutraukti paliaubas ir pradėti izraeliečius mušti, karą atnaujinti.

Tarybų Sąjunga griežtai pasmerkė, Prancūzija protestavo, Jungtinės Valstijos pareiškė nepasitenkinimą. Pasaulis tikrai piktinasi brutaliu Izraelio darbu, kriminaliniu elgesiu, kuris žymiai pažeidė progą Izraeliui susitarti su arabais ir baigti krizę Vidurio Rytuose.

Izraelio valdžia "dalinai" ima atsakomybę už numušimą Libijos lėktuvo. Žada teikti "nukentėjusiems atlyginimą".

Izraelio generolas David Elazar įsakęs apšaudyti lėktuvą, kai jis iš Libijos skrisdamas į Kairą dėl blogo oro užskridęs ant Izraelio okupuotos Egipto teritorijos. Su lėktuvu žuvo 106 žmonės ir keletas buvo sunkiai sužeistų. Tarp žuvusių arabų buvo 5 prancūzai ir vienas amerikietis.

TOKIJAS. - Japonijoje 1972 m. prekių kainos pakilo 7.6%. Šiemet pakilimas, atrodo, bus didesnis.

ATLANTA, Ga. - Daugiau kaip 700 automobilių darbininkų nusitarė kovoti prieš skubumą automobilių pramonėje.

Medicininis žurnalas "Lancet" paskelbė keturių Bostono, dviejų Kanados, vienos Izraelio ir vienos Nauj. Zelandijos ligoninių suradimus, kurie rodo, kad kava žalinga tiems, kurie turi silpnas širdis.

Žurnale rašoma, kad tie, kurie kasdien daug kavos geria, gali žaloti ir sveiką širdį, gali susilaukti ir širdies smūgių. Vienas kavos puodukas į dieną - neblogai, bet keletas padaro daugeliui nemažai žalos.

Arbata nedaranti žalos širdžiai, tyrinėtojai sako.

Areštavo 800 mokytojų

Philadelphia, Pa. - Policija areštavo daugiau kaip 800 streikuojančių mokytojų. Teisėjas nuskyrė kaucijas nuo $300 iki $500 kiekvienam.

Streikas ir toliau tęsiamas. Mokytojai atsisako klausyti teismo reikalavimo grįžti darban.

Žuvo 66 žmonės

Praga, Čekoslovakija. - Čia tarybiniam lėktuvui aerodrome leidžiantis sudužus, 66 keleiviai buvo užmušti. 44 išsigelbėjo iš liepsnojančio lėktuvo.

Paliko 300 milijonų

Flint, Michigan - Mirė 97 metų amžiaus General Motors korporacijos direktorius Charles S. Mott.

Dabar paaiški, kad jis paliko savo giminėms 300 milijonų dolerių turto, kurį jam uždirbo tos korporacijos darbininkai.

Kinija užmezga su Amerika ryšius

Washingtonas. Grįžęs iš Kinijos Kissingeris raportavo, kad jis susitarė su Kinijos vadais atidaryti susisiekimo misijas Pekine ir Washingtone, padidinti prekybą, pasikeisti studentais, taipgi kooperuoti mokslininiais ir kultūriniais reikalais.

Šiaurės Vietnamo sostinėje Hanojuje Kissingeris tarėsi su vietine valdžia dėl finansinės paramos atstatyti amerikiečių subombarduotą šalį. Reikėsią duoti porą ar trejetą bilijonų dolerių.

Izraelis šaudo

Tel Avivas. - Izraelio kareiviai nakties metu įsiveržė į Lebanono teritoriją ir apdaužė dvi partizanų bazes, nemažai žmonių užmušė.

Izraelio antilėktuvinės raketos numušė keleivinį Libijos lėktuvą, skrendantį į Egipto sostinę Kairą. Žuvo 93 žmonės. Daugelis šalių pasiuntė Izraeliui protestus prieš tokį barbariškį žygį.

ROMA. - Italijoje 1972 metais pagaminta 187 milijonai galionų alaus. Tai 27 milijonais daugiau, negu 1971 m.

Laoso sostinėje Vientiane valdžios pareigūnas P. Phongsavan ir Pathet Lao atstovas P. Vongvichit pasirašo taikos sutartį.

NAUJIENOS IŠ LIETUVOS

LIETUVA TARYBINIUOSE PAŠTO ŽENKLUOSE

TSRS Ryšių ministerija išleido pašto ženklą Vilniaus 650-osioms metinėms pažymėti. Šioje grafikos miniatiūroje greta Gedimino bokšto pavaizduotas naujasis Vilnius.

Tarybiniuose pašto ženkluose sistemingai atsispindi svarbiausi mūsų respublikos gyvenimo įvykiai, jos žmonės, istorija, kultūra, gamta.

Iš viso TSRS Ryšių ministerija išleido 22 Tarybų Lietuvai skirtus pašto ženklus. ELTA

KUPIŠKĖNAMS - PEREINAMOJI VĖLIAVA

KUPIŠKIS. Skapiškio kolūkyje įvyko civilinės gynybos komandų parodomosios pratybos. Jas surengė rajono civilinės gynybos štabas. Pratybose dalyvavo gyvulių bei augalų apsaugos komandos, sanitariniai postai bei kitos grandys.

Kupiškėnams už civilinės gynybos stiprinimą pripažinta pirmoji vieta respublikoje. Pratybose dimisijos generolas majoras J. Macijauskas civilinės gynybos štabo viršininkui, rajono vykdomojo komiteto pirmininkui J. Ulbai įteikė Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pereinamąją Raudonąją vėliavą. A. ORINTAS

UŽ ANTIS - PUSĖ MILIJONO

ŠILALĖ. Padievyčio žuvininkystės ūkio paukštininkai augina antis. Pernai valstybei jie pristatė 185 tūkstančius šiu plunksnuočių. Be to, paukštininkai Pasruojo, Paupio, Dūkšto žuvininkystės ūkiams pardavė 150 tūkstančių jaunų antčiukų.

Padievytiečiai iš ančių ūkio gavo pusę milijono rublių pajamų. J. URBŠYS

STATYBOS TARYBINIAME ŪKYJE

AKMENĖ. Tarpkolūkinė statybos organizacija Pakalniškių tarybinio ūkio žemdirbiams pastatė aštuonių butų gyvenamą namą Jautmalkių skyriuje. Atiduodamas eksploatacijai kiaulidžių kompleksas Pleikuose. Aštuonių butų gyvenamas namas baigiamas centrinėje gyvenvietėje - Pakalniškių skyriuje. Šiame name bus centrinis apšildymas, šiltas ir šaltas vanduo, dujinės viryklos. G. BALDINAS

Ragina narkotizmą griežčiau kovoti

Detroitas. - Teisėjas Crockett apskaičiuoja, kad šiame mieste yra daugiau kaip 30,000 narkotistų, kuriems kasdien bendrai kainuoja apie $750,000 narkotikai. Todėl mieste ir kriminalizmas smarkiai pakilęs.

Crockett ragina griežčiau kovoti prieš narkotizmą, tyrinėti narkotistų santykius su tūlais policistais, kurie už gerus kyšius padeda narkotikų pardavėjams.

Moterų - daugiau

Washingtonas. - Cenzo Biuras skelbia, kad šiuo metu moterys sudaro 60% visų 20 milijonų amerikiečių, turinčių 65 metus ar daugiau amžiaus. Daugiau kaip trečdalis moterų gyvena pavieniai.

1900 metais buvo daugiau to amžiaus vyrų, negu moterų. Mat, moterys ilgiau dabar gyvena, negu vyrai.

WASHINGTONAS. - Sausio mėn. maisto kainos pakilo net 3.7%.

Laose jau pasirašyta taikos sutartis; bus sudaryta koalicinė vyriausybė

Ventiane. - Laoso karališkoji valdžia, po ilgų derybų, pagaliau susitarė su komunistų vadovaujamo Pathet Lao patriotinio fronto atstovais baigti karą ir pasirašyti taikos sutartį.

Susitarta 30 dienų metu sudaryti koalicinę valdžią, kurion įeis po lygų skaičių iš valdžios atstovų ir Pathet Lao atstovų, į 90 dienų visų svetimšalių militarinės jėgos turės būt ištrauktos ir karo belaisviai paleisti. Apskaičiuojama, kad amerikiečių karo belaisvių Pathet Lao kontroliuojamoje teritorijoje yra apie 300. Taipgi ten yra Tailando ir nemažai valdžios belaisvių.

Šiuo metu tik Kambodijoje dar nesusitarta baigti karą. Ten tebesiautėja mūšiai tarp valdžios jėgų ir patriotinio fronto jėgų, kurias nuolatos amerikiečių lėktuvai bombarduoja. Bet ir ten laukiama greito susitarimo.

Miestas draudžia rūkyti

Saint Petersburg, Fla. - Miesto valdyba nutarė griežtai uždrausti rūkyti visose vietose, kur nors kiek žmonių susirenka. Draudžia nuorūkas išmest pro langą namų ar automobilių. Leidžia rūkyti tik namuose užsidarius.

Tai vienatinis miestas Amerikoje, kur taip griežtai draudžiama rūkyti. Būtų gerai, kad tokia tvarka būtų įvesta visuose miestuose.

Draudžia aborcijas

Washingtonas. - Nacionalinė Katalikų Vyskupų taryba paskelbė pareiškimą, kuriame grasina iš bažnyčios pašalinti (ekskomunikuoti) tas moteris, kurios praktikuos aborcijas arba ir kitoms tai daryti patars.

Vyskupai sako, kad Aukščiausiojo Teismo patvarkymas aborcijų klausimu esąs priešingas "dievo įstatymui".

Moterys prieš skurdą

Washingtonas. - Nacionalinės Moterų Organizacijos konvencija pasisakė kovoti prieš skurdą. Dalyvavo 2,-000 delegačių.

Organizacija turi apie 30,-000 narių visose valstijose.

DETROITAS. - 1972 m. General Motors, Fordas ir Chrysler padarė daugiau kaip pustrečio bilijono dolerių pelno.

Smerkė Niksono naminę programą

Bal Harbour, Fla. - AFL-CIO pildomoji taryba šiltai pasveikino čia atvykusį prez. Nixoną.

Bet ant rytojaus taryba pasmerkė Nixono naminę programą, kuri naudinga didžiajam bizniui, bet ne darbo žmonėms.

Demonstravo prieš Niksono biudžetą

Washingtonas. - Kelios dešimtys tūkstančių dalyvavo demonstracijoje vasario 20 d. Demonstrantai pasmerkė Nixono biudžetą, kuris žymiai sumažina skurdžiams pašalpas. Iš New Yorko buvo atvykę apie 5,-000 kovotojų prieš skurdą.

MRS. CORETTA KING

Martino Luterio Kingo našlė Coretta King kvietė visus kovoti prieš Nixono pasimojimą mažinti visuomeninius darbus ir daugiau skirti finansų militariniams reikalams.

Mėnulis miręs per 3 bilijonus metų

Stony Brook, N. Y. - Universiteto mokslininkai, ištyrinėję Apollo 17 atvežtas iš Mėnulio žemes ir akmenis, priėjo išvados, kad Mėnulis yra daug senesnis, negu pirmiau buvo manyta.

Mokslininkai tvirtina, kad Mėnulis yra miręs jau apie tris bilijonus metų.

Mirė pažangus kardinolas

Lille, Prancūzija. - Mirė 89 metų amžiaus kardinolas Lienartas, visą laiką kovojęs už pažangias reformas Romos Katalikų bažnyčioje.

Jis artimai kooperavo su darbininkais. Jie vadindavo jį savuoju kardinolu, o darbdaviai vadindavo jį "raudonuoju kardinolu".

LAISVĖ LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.
Published weekly (Fridays)
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Moters Dienos proga

Jau čia pat Kovo Aštuntoji - Tarptautinė Moters Diena. Mūsų nuoširdžiausi sveikinimai ir geriausi linkėjimai eina pasaulio sesėms, pirmoje vietoje moterims, kovojančioms už savo ir visos darbo liaudies šviesų rytojų, ypač Amerikos pažangiosioms lietuvėms moterims - mūsų organizacijų narėms, mūsų spaudos skaitytojoms ir rėmėjoms. Jų veikla ir pasiaukojimu mes nuoširdžiai didžiuojamės.

Tarptautinė Moters Diena šiemet, kaip ir kasmet, bus plačiausiai atžymėta socialistiniame pasaulyje. Bet taip pat savo šventę iškilmingai švęs pažangiosios sesės ir kapitalistinėse šalyse.

Tarptautinė Moters Diena gimė aštriausiose kovose už moterų lygias teises. Ta kova toli gražu nebaigta. Labai daugelyje kraštų ji tik prasideda. Jau nekalbant apie atsilikusius kraštus Afrikoje, Azijoje bei Pietų Amerikoje, moters dvigubas išnaudojimas, kaip darbininkės ir namų šeimininkės, tebeklesti ir taip aukštai pakilusioje šalyje kaip mūsų Jungtinės Valstijos. Todėl džiugu, kad šioje šalyje moterų judėjimas už išsilaisvinimą ir pilną lygybę visose gyvenimo srityse, visuose pašaukimuose gražiai plečiasi. Džiugu, kad mūsų pažangiosios lietuvės moterys neatsilieka nuo kitų moterų.

Gydytojai-- didvyriai

Prancūzijoje net 345 gydytojai išleido manifestą su labai įdomia išpažintimi. Jie reikalauja, kad visokie legališki uždraudimai aborcijas daryti būtų panaikinti. Jie ragina visuomenę jų nusistatymą masiniai paremti ir priversti parlamentą jį priimti.

Bet štai kas svarbiausia: Jie visi sako, kad aborcijas jie darė, daro ir darys, nepaisant jokių uždraudimų. Už tai jie gali būti nubausti šešiolikos metų kalėjimu ir keturiolika tūkstančių dolerių. Bet jie rizikuoja. Jie dideli drąsuoliai. Bailiai, pataikūnai, saumyliai to nedarys. . .

Kur jų protas?

Nejaugi mažyčio Izraelio vadai ir valdovai bus jau visiškai atsisveikinę su sveiku protu? Taip atrodo, kai pažiūri į jų šiomis dienomis elgimąsi su savo kaimynais arabais. Jų du baisūs žygiai vasario 21 dieną prieš arabus tiesiog sukrėtė ir nustebino visą pasaulį. Jie ore nukirto didžiulį keleivinį Libijos lėktuvą - žuvo visas šimtas visiškai nekaltų keleivių. Jie iš lėktuvų bombardavo Lebanone septynias vietoves. Ten užmušta 15 nekaltų ir daug sužeista civilinių žmonių. Tie kriminališki žygiai taip nepateisinami, jog net mūsų prezidentas Nixonas buvo priverstas pasiųsti asabams užuojautą.

Užuojautų arabai susilaukia daug iš visur. Bet ką pasaulis, o pirmoje vietoje ši mūsų šalis, kurios ginklais izraeliečiai pasilaiko, darys izraeliečiams sudrausti, juos iškraustyti iš arabų žemių ir nedaleisti jiems tokius kriminališkus žygius pakartoti? Nužudytų nekaltų žmonių niekas nebeprikels, bet užkirsti kelią panašioms žudynėms ateityje turėtų būti surasti būdai.

Nejaugi Jungtinės Tautos neslims jokių priemonių Izraelio jėgos manija apsėstiems vadams sudrausti?

Mūsų "pranašystė" pildosi

Išgirdę, kad Amerikos doleris tapo 10 procentų nuvertintas, šioje vietoje mes sakėmė, kad tuoj pakils kainos ant mūsų gyvenimui reikalingų daiktų. Tik dienai kitai prabėgus po dolerio nuvertinimo paskelbimo, pats prezidentas Nixonas savo pranešime Kongresui pripažino, kad kainos pradės dar smarkiau kilti per keletą ateinančių mėnesių. Žinoma, jis dar kartą užtikrino, kad visai tai mums išeis į sveikatą!

Tuo tarpu kainos kyla ir kyla. Tuo tarpu milijonams ir milijonams amerikiečių jau net baisu eiti į krautuvę. Bet žinai, jeigu nenueisi šiandien, tai rytoj būsi dar skaudžiau apiplėštas. O rengtis reikia, o valgyti reikia, o už šviesą ir dujas mokėti reikia, vis daugiau, negu mokėjai vakar!

Galas? Jo niekur nesimato.

Beje, savo pranešime prezidentas sušilęs teisino savo programą mažinti lėšas įvairiems socialiniams reikalams, nes tai esą būtinai reikalinga sulėtinimui infliacijos. Bet kad nors žodeliu jis būtų prisiminęs arba pažadėjęs bors vienu doleriu sumažinti lėšas militarizmo reikalams. . .

Užmuše tėvą, pamotę ir pusseserę

Jamestown, N. Y. - Policija areštavo Miss Susan Hallett ir jos meilužį Parrish, kaip užmušėjus jos tėvo, pamotės ir pusseserės.

Atlikę žmogžudystę, abu bandė slapstytis Detroite, bet policija juos surado.

ATĖNAI, Graikija. - Daugiau kaip 2,000 studentų paskelbė universitete sėdėjimo streiką. Reikalauja "akademinės laisvės". Policija sumušė daugelį studentų.

Kas ką rašo ir sako

MŪSŲ STUDENTIJA IR VAGYSTĖS

Amerikos komercinėje spaudoje labai mažai terašoma apie mūsų aukštųjų mokyklų jaunimą, apie studentiją. Bet štai "The Long Island" (vas. 18 d.) kreipia visuomenės dėmesį į labai pavojingą mūsų studentijoje reiškinį. Laikraštis kalba apie studentijoje smarkiai plintančias vagystes. Studentų bendrabučiuose, mokyklų raštinėse, laboratorijose, profesorių gyvenvietėse jokios spynos nieko nebeapsaugo. Antai, Minnesota Universiteto policijos departamento galva John Brooker sako, kad vagystės "tapo mūsų numerio pirmo problema". Detektyvas Robert Doran iš UCLA sako, kad jie, studentai, "vagia viską, net ir tai, kas vinimis prikalta. Jie net raštinių rakandus, kurie prikalti, nuplėšia ir pavagia".

Aišku, kad narkotikų vartojimo didelis paplitimas studentijoje yra viena iš vagysčių plitimo priežasčių. Reikia pinigų nusipirkti tiems vaistams.

Tai nauja ir didelė nelaimė. Ji paliečia nė vieną kurią aukštąją mokyklą, bet visas.

Kaip prieš šią blogį kovoti?

Kol kas efektingos priemonės dar niekas nesurado. . .

APIE KATALIKES MOTERIS

Tos pačios vasario 18 d. tame pačiame "Long Island Press" skaitome sekamą:

"Kas liečia gimimų kontroliavimą, tai daugiau kaip du trečdaliai visų katalikių moterų Jungtinėse Valstijose nepraktikuoja tai, ko jas moko bažnyčia. Jos naudoja gimimų kontroliavimo metodus, kurių jų bažnyčia neužgiria. Tai atidengia Princetono Universitete 1970 metais pravestas tyrinėjimas".

ANT JO DABAR PLĖVESUOJA KUBOS VĖLIAVA!

Vilniaus "Tiesoje" (vas. 13 d.) atspausdinta iš Kubos sostinės Havanos Erikos Zulanienės laiškas. Jame, tarp kitko, rašoma:

"Šių metų pradžioje Klaipėdos vardas buvo daug kartų minimas Kubos laikraščiuose, skambėjo per radiją. Kubos žvejybos laivynas siuntė pačius šilčiausius sveikinimus ir padėkos žodžius Klaipėdos laivų statyklai "Baltija", visam mūsų uostamiesčiui.

Gruodžio 24 dienos rytą visi su nekantrumu žvelgė į jūrą, kada pasirodys taip laukiamas svečias. 67 dienas nuo Klaipėdos uosto per Baltijos jūrą ir Atlantą iki Havanos jį tempė du okeaniniai vilkikai "Atlantas" ir "Rusanovas". Darbas nelengvas - slaučiant nepalankioms rudens audroms, reikėjo ieškoti paties ramiausio, geriausio kelio.

Pirmoji tokia klaipėdiškių dovana - 2,5 tūkstančio tonų kėlimo galios dokas, sėkmingai pakėlęs visas tropikų sąlygas ir laiko išbandymus, tebetarnauja Havanos uostui.

- Šiandieną šis vienintelis dokas nebepatenkina staigiai išaugusių Kubos žvejybos laivyno poreikių, - sako doko viršininkas R. Karmėnatė, prieš porą mėnesių pats buvęs mūsų uostamiestyje. Klaipėdoje jis susipažino su baigiamu statyti antruoju doku Kubai".

Kubiečiai, girdi, prašė:

"Padėkokite mūsų vardu valdybai, įmonių vadovams, kolektyvams ir visiems draugams klaipėdiškiams. Jūsų šventės - Tarybų Sąjungos 50-mečio ir mūsų Revoliucijos 14-ųjų metinių proga gavome labai puikų doką, virš kurio dabar plevėsuoja Kubos Respublikos vėliava".

KAPITALIZMAS - BEŠIRDIS

"Vilnies" kolumnistas Kazys Rimbas, kalbėdamas apie Amerikos dolerio pasikartojančią krizę, sako:

"Internacionalinis kapitalizmas neturi patriotizmo ar meilės savo krašto liaudžiai. Jo idealas - kur padaryti pelno. Dolerių eksportavimas į užsienį duoda naudos tik tų eksporterių savininkams. Tuo tarpu bendrai visai JAV liaudžiai iš to naudos nėra.

Užsienyje įmonių statymui praleisti doleriai anksčiau ar vėliau turi sugrįžti į namus ir būti išperkami auksu ar kitokio turto gėrybėmis.

Dėl per didelio kiekio dolerių užsienyje išleidimo ir su užsieniu prekybos deficito vyksta dolerio krizė ir jo nuvertinimas."

JIS PILNAI PASITIKI NIXONU

Įžymusis klerikalų galvočius Dr. Kazys Sruoga savo straipsnyje "Amerikos valdovų didžioji nesantarvė" Chicagos "Drauge" (vas. 16 d.) suranda, kad mūsų "prezidentas tolydžio pučiasi, o kongresas apsėstas silpnybės jausmo", kad "per daug išlaidus kongresas ir negailestingas prezidentas" ir t. t. Bet jis, matyt, pilnai pasitiki Nixonu. Girdi, jis gerai pasimokė iš Johnsono, ir todėl jis "stygos nepertemps".

"Juo labiau", sako Sruoga, "kad per pirmą kadenciją Nixonui vis pasisekdavo atspėti, ko Amerikos žmonės nori, nepaisant labai garsių ir gąsdinančių kitokių balsų".

Jis tuose ginčuose tarp prezidento ir kongreso neįmato jokios konstitucines krizės. Tai esanti tiktai "konstitucijos numatyta Amerikos valdymo eiga. Nieko blogo. Gal ir naudinga patiems Amerikos žmonėms".

TARYBŲ LIETUVOS KOMJAUNIMO RŪPESČIAI IR PAREIGOS

Lietuvos Žinių agentūra "Elta" vas. 15 dieną pranešė:

"Rūpintis aukštai kvalifikuotos, idėjiškai užgrūdintos darbininkų pamainos ruošimu - vienas svarbiausių respublikos komjaunimo organizacijos uždavinių. Šiam klausimui ir buvo skirtas šiandien įvykęs Lietuvos LKJS Centro Komiteto penktasis plenumas. Į jį buvo pakviesti komjaunimo miestų ir rajonų komitetų sekretoriai, ministerijų, kurioms profesinės technikos mokyklos ruošia kadrus, vadovai, bazinių įmonių atstovai, profesinių technikos mokyklų direktoriai ir jų pavaduotojai, gamybinio mokymo meistrų grupė, šių mokyklų pirminių komjaunimo organizacijų sekretoriai - iš viso apie 400 žmonių.

Pranešėjas - Lietuvos LKJS CK pirmasis sekretorius V. Morkūnas pažymėjo, kad buvę profesinių technikos mokyklų auklėtiniai šiandien sudaro pagrindinį kvalifikuotų darbininkų, statybininkų, žemės ūkio mechanizatorių branduolį. Vien per aštuntąjį penkmetį respublikos liaudies ūkiui paruošta 76 tūkstančiai šimto specialybių darbininkų. Ruošiant deramą darbininkų pamainą, didelį vaidmenį vaidina profesinių technikos mokyklų komjaunimo organizacijos.

Plenume buvo pabrėžta, kad komjaunimo dėmesio centre nuolat turi būti visi būsimųjų darbininkų ruošimo etapai, pradedant profesinių technikos mokyklų kontingentų komplektavimu, baigiant moksleivių atėjimu į įmones, statybas, kolūkius, jų adaptacija darbininkiškuose kolektyvuose. Tačiau kai kuriose mokyklose vis dar menkas komjaunimo organizacijų vaidmuo, silpnai auga jų gretos.

Daug vertingų pasiūlymų, kaip pagerinti darbininkų pamainos mokymą ir auklėjimą, pateikė plenume kalbėję komjaunimo darbuotojai, profesinių technikos mokyklų vadovai ir moksleiviai, kultūros darbuotojai".

KOMUNIZMO LAIMĖJIMUI DURYS ATSIDARO!

Taip mano įžymus Pietinės Korėjos veikėjas Kim Dae Jung, kuris dabar gyvena Washingtone. Jis, žinoma, kalba apie Aziją ir jos žmones. Savo straipsnyje "Advice on Asia" ("The N. Y. Times", vasario 23 d.) jis sako: "Kadangi komunizmas bent jau garantuoja, kad Azijos žmonės bus sočiai pavalgę, lengva matyt, kur link tie patrauks". Tai yra, jie patrauks tuo keliu, kuris juos veda į komunizmą.

KEIKIA IR DRASKOSI, KAD AMERIKIEČIAI DAINUOS VILNIUJE

Visiškai nauja ir baisi nelaimė ištiko mūsų lietuviškuosius "vaduotojus", būtent: kultūriniais mainais tarp Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų šių metų birželio mėnesį garsusis San Francisco simfoninis orkestras Lietuvos sostinėje Vilniuje atliks net keturius koncertus! Baisu, ar ne! Jų spaudos redaktoriai ir bendradarbiai tiesiog iš proto kraustosi. O ką jau bekalbėti apie ALTo, VLIKo ir LB-vės vadus. Jie iš desperacijos net buvo su protestu atsidūrę Washingtone Valstybės departamente. Kaip mūsų valdžia leidžia Amerikos menininkams net kojų įkelti į ju per keliasdešimt metų keikiamą Tarybų Lietuvą! Tegu jie važiuoja ir gastroliuoja po visą pasaulį, kur tik nori, bet ne Lietuvoje!

Antai, mūsų Brooklyno tėvų pranciškonų "Darbininkas" (vas. 23 d.) už galvos rankas užsidėjęs šaukia:

"Tai jau ne kultūriniai mainai, tai jau politiniai mainai.

Ką iš tų mainų gauna Maskva - žinia. Nežinia, ką gauna Amerika.

Gal tai Amerikos atolydžio kregždė prieš Europos saugumo ir nusiginklavimo konferencijas?"

Mus gi, žinoma, labai džiugina ir maloniai nuteikia žinia, kad amerikiečiai menininkai koncertuos Lietuvos sostinėje. Tai šaunus kultūrinis pripažinimas Lietuvai.

Laiškai redakcijai

Laišką rašo mano sesers dukra Vida Adomaičiūtė, iš Tytuvėnų. Vida yra užbaigus felčerės profesiją, buvo trims metams paskirta dirbti Kudirkos Naumiestyje, per tą laiką ruošėsi studijuot toliau mediciną. Dabar ji mokosi Kaune medicinos institute. Praleidus asmeninius reikalus, laiške yra liečiami du klausimai, katruos dažnai girdim diskutuojant mūsų žmonių eilėse.

K. PETRIKIENĖ

Vida rašo:

"Aš irgi visus agituoju mokytis, ir taip pat savo brolį, kad baigtų technikumą, siektų aukštesnio mokslo. Matote, daug ko reikia atsisakyti mokantis, labai daug ko, ne visi žmonės gyvenimo džiaugsmą randa darbe, moksle, knygose. Kitiems svarbu uždirbti ir turėti daug pinigų. Pas mus, nežinau, gal ir pas jus, kaip kurie paprasti darbininkai kaip traktorininkai, statybininkai, melžėjos uždirba žymiai daugiau, negu gydytojai ar mokytojai. Ne dėl tų pinigų aš mokausiu, ne dėl algos. Ir gėda, ir baisu, kada žmogaus gyvybė, jo sveikata priklauso nuo žmogaus, kuris nežino kaip padėti. Tiesa, tie vėžiniai susirgimai! Kaip kad tuberkaliosai buvo rykštė, dabar vėžiai. Nieko nėra baisesnio, kaip beviltiškam ligoniui įtikinėti, kad jis pasveiks.

Kas gi ten pas jus verkšlena, kad studentams sunku padirbėti kolūkyje. Nesąmonė, vienas malonumas. Gal išlepusiems ir sunkoka, bet pripranta. Labai gaila, kad neparašiau, kaip mes ten gyvenome linksmai. Po darbo grįždavom su daina, vadinasi gerai, o grįždavome ne pėsčiomis, o parvežiodavo, nors netoli. Valgėme ką norėjome ir kiek norėjome. Kiną žiūrėdavom kas trečia diena. Šeštadieniais šokdavome, kolūkiečiai vaišino aukštaitišku alum. Darbo drabužiais irgi aprūpino, davė net pirštines, kad rankos nesutrūkinėtų. Na, žinoma, mokslai šiek tiek atsiliko, bet kol jauni, nugalim visus sunkumus. Visi mokosi, išvažiuoja iš kolūkių, o kas dirbs?

Ne visos mūsų moterys nesidomi visuomeniniais reikalais. Yra ir tokių. Daug dirba mūsų moterys.

Į bažnyčią nei aš, nei mano brolis neiname, nors tėvai labai labai religingi. Seniau dar nueidavau kai kada paklausyti vargonų muzikos, pasvajoti. Bet turiu vertingiau kur laiką praleisti".

•

Gerbiama Administracija:

Jau šešta savaitė kai sergu, ir esu po daktaro priežiura. Mane "griebė" Anglijkoji influenza su pridėčku. Dabar galva svaigsta.

Aš aukoju $200 apšvietos ir pažangos reikalams. "Laisvę" skaitau nuo pat pirmo numerio. Skiriu pinigus sekamai: "Laisvei" $100, "Vilniai" $50, Argentinos "Darbui" $25, Politiniams Kaliniams gelbėti $15, Literatūros Draugijai $10.

KAZYS DAUGELA
Worcester, Mass.

Pinigus priėmėm ir pasiųsime kur skirta. Dėkojame už auką "Laisvei".

ADMINISTRACIJA

•

Niujorko Lietuvių Moterų Klubo narėms:

Nuoširdžiausi linkėjimai Tarptautinės Moters Dienos - kovo aštuntosios proga.

Sveikatos, energijos ir geriausios sėkmės visuomeninėje veikloje - kovoje už taiką, už šviesią žmonijai ateitį.

Daug laimės asmeniniame gyvenime!

Su pagarba,

DANUTĖ ŠUMSKIENĖ
Kaunas

Argi Sulauksime Taikos ?!

Minint šių metų Tarptautinę Moterų Dieną, mes amerikietės susirūpinusiai sau statome šį klausimą.

Kasdien su didžiausia publikacija televizoriai rodo grįžtančius mūsų karo belaisvius iš Vietnamo, kurie dėkoja prezidentui už baigimą karo garbingai. Nors belaisviai atrodo sveiki, ir tatai pastebi korespondentai, vis vien jie skubiai vežami į ligonines sveikatos patikrinimui. Ar jie galės po to drįsti tiksliai papasakoti, ką ir kaip jie pergyveno tuos ilgus metus belaisvėje?

Paliaubos Vietname nepilnai įvykintos, gi Laose ir Kambodijoje dar nežinome, kada tatai įvyks. Tuo tarpu mūsų militariniai pabūklai nuolatiniai keliauja į Pietinį Vietnamą, ir Laose tebepuola Amerikos bombos iš lėktuvų.

Spauda, o ypač p. Nixono vyriausybė guodžiasi, kad nesimato džiaugsmo pas mus po paskelbimo paliaubų. Bet kaipgi galime mes moterys džiaugtis, kad po tiek metų agonijos dėlei siautėjančio karo galėtume sulaukti jo pabaigos prie esamų sąlygų?

Man atrodo, kad mūsų vyriausybė nesiruošia pasitraukti iš dominuojančios rolės Indokinijos politinėje, ekonominėje ir sykiu militarinėje veikloje. Tai ar galima tikėtis, kad bus tenai pastovi taika? Jau dabar skaitome, kad šimtai civilinių tarnautojų Karo departamente skubiai steigiasi Saigono "pentagone".

Būkime sargyboje, kaip ir praeityje. Negalime dar nuleisti rankų prieškarinėje veikloje. Sveikiname sulaikymą žudynių, tačiau pilnos pastovios taikos negalime tikėtis, pakol J. V. pilnai ir visai nepasitrauks iš Indokinijos.

ELENA N. JESKEVIČIUTĖ

KODĖL DRAMBLYS PLOJA AUSIMIS?

Amerikiečių zoologai nustatė, kad dramblių ausys dalyvauja termoreguliacijoje. Už dramblių ausų yra labai daug kraujagyslių pačiame paviršiuje. Oro srovė jas gali atvėsinti. Jeigu šilumos spinduliavimą reikia sustabdyti, šios kraujagyslės nepripildomos pilnai kraujo, ir dramblys ausimis nebemojuoja.

Šiemet atšvęs savo 80-ąjį gimtadienį

Onutė Vilkaitė-Šilkienė

Kai tenka nuvažiuoti į Hartford, Connecticut, į Laisvės choro parengimus, tuojau pastebi, tarp kitų darbščiųjų chorisčių, ir draugę Ona Šilkienę darbuojantis, triūsiant virtuvėje, dabojant, kad salėje būtų tvarka, kad svečiai būtų priimti. Be to, dažniausia jinai parengimuose praveda programos eigą. Ši draugė, viena iš daugelio darbščiųjų veikėjų pažangiajame judėjime Jungtinėse Amerikos Valstijose, nuo atvažiavimo dienos į Ameriką pamatė ir suprato, kad darbo žmogus, dirbdamas ir gyvendamas vienas, nieko nelaimės, kad reikia jungtis į organizacijas ir kartu kovoti už savo ir kito darbininko geresnę būklę.

Šiais metais, rugsėjo 23 dieną, Ona Šilkienė atšvęs savo 80-ąsias gimimo metines, todėl, Tarptautinės Moters Dienos proga, norisi apie ją pasakyt daugiau, pažiūrėti plačiau į jos gyvenimą, į praeitį, kaip jinai prasisiekė ir ką ji nuveikė pažangiajam judėjime.

Ona Vilkaitė-Šilkienė gimė 1893 m. vargingoje šeimoje. Prienų apylinkėje, Rudiškių kaime. Jos tėvai turėjo ant Jiesios upės kranto mažą aštuonių margų ūkelį. Aišku, kad iš to mažo žemės sklypelio Vilkaičiai negalėjo išauginti 6 vaikus, tad Onutė, dar jauna būdama, buvo išleista ganyti gyvulius pas ūkininkus. Ir taip jinai pergyveno 7 parduotas vasaras. Užaugus, dėl silpnos sveikatos, ji negalėjo sunkesnius ūkio darbus atlikti, tad tėvams atrodė, kad jų dukrai būtų lengviau gyventi Amerikoje. Vargas, skurdas ir silpna sveikata privertė Onutę važiuoti į Ameriką laimės ieškoti. . .

Onutė atvažiavo į Ameriką prieš Pirmąjį Pasaulinį karą, į Waterbury, Conn. pas savo dvi seseris ir brolį, ir tuojau pradėjo dirbti amunicijos fabrike.

Nuo pat jaunystės ji mylėjo dainą, šoki,tad tuoj įstojo į tautininkų chorą "Aušra" ir į dramos ratelį "Varpas". Vaidino veikaluose, dainavo su choru koncertuose. Po karo, netekus darbo, atvažiavo į Brooklyną.

Brooklyne ji susipažino su pažangiaisiais lietuviais. Pirmą kartą nuėjus į prakalbas, ji išgirdo kalbant Heleną Jeskevičiūtę. Jos mintyse pasiliko labai gilus įspūdis, kad taip jauna ir energinga mergina moka prabilti į publiką darbo žmonių reikalais. Ji gėrėjosi K. Petrikienės prakalbomis, lankė jos vedamą lietuvių kalbos mokyklėlę. Stebėjo aktyviosios veikėjos Margaret Cowl(Undžienės) organizacinę veiklą ir iš jos darbų mokėsi. Onutė suprato, kad tylėjimu nieko gyvenime nelaimėsi. Tuojau įsirašė į progresyvių Moterų klubą, į ALDLD, pradėjo skaityti draugijos išleistas knygas. Kadangi ji neturėjo progos tėvynėje mokyklų lankyti, dar jauna būdama, tai labai norėjusi išvažiuoti į Tarybų Sąjungą pasisemti mokslo bei žinių, bet, deja, nepasisekė. . .

Jau ilgas laikas, kai Onutė Šilkienė su vyru Jurgiu gyvena Connecticut valstijoje. Anksčiau gyveno Hartfordo mieste, o vėliau persikėlė į netoliese esantį miestelį Rocky Hill. Savo laiku ji buvo suorganizavus moterų klubą New Britain, Conn., bet neilgai išsilaikė. 1927 metais, ji su draugais, ir tuo metu atvažiavusio iš New Yorko draugo Kemaro pagalba, suorganizavo Hartfordo Laisvės chorą, kuriame nuo pirmosios pamokos iki šiandien jinai dainuoja. Choro veikloje, Onutė Šilkienė daugiausia dirba įvairiose komisijose, yra daug vaidinusi choro pastatytuose veikaluose.

Ji remia pažangiąją spaudą, rūpinasi, kad Hartforde būtų surengtas laikraščio "Laisvė" naudai nors vienas į metus geras ir pelningas parengimas. Anksti rytą Onutė jau pradeda darbą virtuvėje, o parengimui prasidėjus, jinai praveda programos eigą. Ji priklauso prie Sūnų ir Dukterų pašalpos organizacijos, LDS, o Moterų klubo ir LDLD trečiosios apskrities valdybose eina finansų sekretorės pareigas.

Onutė Šilkienė labai nuoširdi ir jautri draugė, domisi menu, myli dainą. Jos mylimiausias meno žanras - poezija. Mėgiamiausi poetai: A. Venclova, S. Nėris, J. Marcinkevičius, E. Mieželaitis ir K. Žakavičienė. Pravesdama parengimų programas, Onutė Šilkienė dažnai paskaito žymiųjų Tarybų Lietuvos poetų kūrinius. Dažnai būna pakviesta kalbėti mirusiųjų draugų laidotuvėse, pasakyti atsisveikinimo žodį, ir tuo pačiu kartu paskaityti atitinkamą eilėraštį.

Jau 35 metai, kai Onutė vedusi su Jurgiu Šilku, bet labai gaila, kad jos Jurgis šiandien nesveikuoja. Jau penkti metai jo sveikata smarkiai pašlijusi ir Onutė turi jį prižiūrėti. Bet ji rankų nenuleidžia, darbuojasi kiek tik jėgos leidžia, nes žino, kad ji atlieka labai naudingą darbą pažangiųjų lietuvių veikloje.

K. PETRIKIENĖ

Iš labai senų "Laisvės" puslapių apie moteris

MARĖS MAGDALIETĖS LAIŠKAS

Laiškas buvo rašytas vienos prostitucijos namų gyventojos Kongreso nariui, kada Kongresas svarstė panaikinti visus prostitucijos namus Washingtone. Jis skamba:

" - Žinodamos, jog publikos opinija yra prieš mus, ir jog biliaus perėjimas yra užtikrintas, mes, apatinio svieto gyventojos, norime žinoti, kaip publika žada mus aprūpinti ateityje?

Mes nenorime namų. Viskas, ko mes prašome, tai parūpinti mums atsakantį užsiėmimą. Mūsų dauguma nori imtis bile kokio darbo. Mes turime kaip nors gyventi.

Ar daug piliečių priims mūsų klasės moteris tarnystėn? Labai mažai. Jeigu mes turime pasitaisyti, jūs, kurie tuos pataisymus rekomenduojate, turit pagelbėt mums vesti geresnį gyvenimą".

"LAISVĖ"

1914 m. kovo 10 d.

KARAS IR MOTERYS

Kanadiečiai subruzdo remti Anglijos valdžią kare. Mat, Kanada yra Anglijos autonomiška kolonija.

Daugybė vyrų pasiketino vykti kariauti su vokiečiais. Vienok, Kanados valdžia pasakė, jog tik tie vyrai galės eiti kariauti, kurių žmonos sutiks.

Pasekmės jau yra žinomos. Kai kuriuose kareivių pulkuose turėjo apleisti kareiviavimą bent pusė vyrų, kadangi moterys griežtai užprotestavo prieš vyrų ėjimą karan. Nors valdžia ir sakė, jog našlės ir jų šeimos bus aprūpintos, vienok moterys nepanorėjo, kad jų vyrai be reikalo žūdytųsi.

Jeigu karo paskelbimas priklausytų nuo pačių žmonių nubalsavimo, tuomet vargiai bekiltų karas.

"LAISVĖ"

1914 m. rugp. 25 d.

P. S. Karui besitęsiant įstatymas buvo pakeistas ir šimtai tūkstančių Kanados vyrų buvo paimti į karo tarnybą. - K. P.

APIE RUSIJOS MOTERIS

Nutarus švęsti Moterų Tarptautinę, Kovo Aštuntąją, Augustas Bebelis 1913 metais pasiuntė Rusijos moterims sekamo turinio laišką:

"Labai džiaugiuos iš Jūsų nutarimo dalyvauti moterų dienos apvaikščiojime. Rusijos moterys daugiau, nei kitų kraštų moterys turi kovot už savo teises, ir jos daug nuveikė už savo tautos laisvę. Toje kovoje moterys žiurėjo mirčiai į akis ir nesibijojo jokių persekiojimų. Jokia tauta nepaklojo taip daug aukų prieš liuosybės altorių, kaip rusų tauta, ir niekur kovos sąlygos nebuvo taip sunkios, kaip Rusijoj. Aš drąsiai galiu pasakyti, kad Rusijos moterys stovi pirmoj eilėj laisvės kovotojų".

KLAROS CETKIN ŽODIS

Prasidėjus Pirmajam Pasauliniam karui, sumanytoja Moterų šventės, Kovo Aštuntos, Klara Cetkin kreipėsi į Vokietijos moteris:

"Jeigu mūsų vyrai palikę pastogę turėjo eiti karėn, tai mes, moterys turim skaityti švenčiausia priederme, kad pašėlusi audra kraujuoto patrijotizmo neišrautų šaknų žmoniškumo diegų idealų ir socialistiškų jausmų.

Moterys Vokietijos!

Saugokite tuos priaugančius diegus, kurie randasi mūsų žemėje ir laukia progos pilnai užaugti"!

BLOGAM PADĖJIME

Viena anglė atsirado labai blogam padėjime. Jinai apsivedus su vokiečių patriotu. Jos sūnus tarnavo Anglijos kariškam laivyne, o vyras buvo vokietijos rezervistas. Iškilus karui, vyras pastojo į Vokietijos armiją, o sūnus pasiliko Anglijos armijoje. Dabar moteriškė nežino už kurią šalį besimelst, kad Dievas padėtų karą laimėti.

"LAISVĖ"

1914 m. rugsėjo 25

DAUGIAU VAIKŲ

Karėje išmuš daug žmonių. Tuomi susirūpino Canterbury archivyskupas, kuris išleido aplinkraštį visiems savo diocezijos kunigams, kad jie kuosmarkiausiai ragintų jaunus vaikinus ir merginas prie apsivedimo. Apsivedimo mokesčiai turi būt sumažinti, o nuo vyrų, einančių karėn, neturi būt nieko imama.

"LAISVĖ"

1914 m. spalio 2

BROOKLYNO PAŽANGIŲ MOTERŲ PIRMIEJI ŽINGSNIAI

Bevartant "Laisvės" sutrūnijusius lapus, perskaičiau sekamą korespondenciją:

LMPS pirma kuopa rengiasi prie sulošimo teatro "Vardan Laimės", - prie paminėjimo 70 metų Žemaitės sukaktuvių. Rengia prakalbas, kurios bus nepaprastomis. gal bus pirmutinės lietuvių tarpe. Prakalbų programe, dalyvaus pačios draugės (kuopos narės), kalbės kokios 8 ar 10 kuopos narių, neilgiau, kai po 10-15 minučių kiekviena tam tikromis iš kalno nusakytomis temomis. Publikai ant užklausimų atsakys vakaro pirmininkė".

"LAISVĖ"

1915 m. spalio 8 d.

MILICIJA ŠAUDO Į LIETUVIUS STREIKIERIUS

Nashua, N. H. - spalio 18 d. ilgai pasiliks lietuvių darbininkų atmintyje. Ta diena jų istorijoje bus kruvinomis raidėmis užrašyta.

"Laisvėje" jau buvo rašyta apie streiką Nashua Manufacturing Co., kuriame dalyvauja daugelis lietuvių. 18 d. spalio tarpe streikierių ir miesto majoro su milicija kilo kruvina kova. Streikieriai buvo ant pikietų; jie norėjo sulaikyti karus, kuriais išveža iš dirbtuvės tavorą. Moterys pirmutinės susėdo ant gelžkelio, ir kada atėjo traukinys, tai jos nei nesijudino. Tada pribuvo miesto majoras, kuris pareikalavo, kad jos pasitrauktų nuo gelžkelio, nes, girdi, jūs laužote Amerikos teises. Bet streikieriai jo nepaklausė. Tada jis atsivedė miliciją ir jis pirmas pradėjo mušti streikierkas ir liepė tą pat daryt ir milicijai. Milicija šoko ant ramių žmonių su didžiausiu įdūkimu: ėmė mušt, badyt ir šaudyt moteris ir vyrus.

Kelios moterys sužeistos, dvi areštuotos. Vienas vyras mirtinai sužeistas, rodos, ir daugiau yra sužeistų.

Visi sužeistieji ir areštuotieji yra lietuviai".

"LAISVĖ"

1915 m. spalio 22 d.

PASKUTINI KARTA

Ne paskutinį kartą siūbavo
rugiai tėviškės laukuose.
Ir gubos sustatytos balavo
eilėmis.
Ne paskutinį kartą pievos
mirgėjo gėlėmis
Ir kvėpėjo šienas sukrautas
rugiuose.
Ne paskutinį kartą paukščiai
lėkė į šiltus kraštus
Ir vėl grįžo į senus savo
lizdus.
Tik paskutinį kartą tau
skambino tėviškės
varpai,
Kai išvykdamas ją amžiams
palikai.

K. ŽAKAVIČIENĖ

Kaunas
1972 metai

KUR ALKIO CENTRAS?

Vykdydami bandymus su laboratoriniais žvėreliais, du anglų psichologai pastebėjo, kad labai maža amino rūgšties tirpalo dozė, įleista į tarpinių smegenų pagumburį, nuslopina alkį. Tyrinėtojai jau anksčiau manė, jog alkio centras yra pagumburyje, tačiau iki šiol nepavyko to įrodyti. Amino rūgštis mažina norą valgyti tikriausiai tuo, kad blokuoja pagumburio nervinių ląstelių veiklą

Paryžiaus Orli aerouoste pastatytas neįprastas astronominis laikrodis. Vienas šio laikrodžio ratas kartą apie savo ašį apsisuks per 25 tūkst. metų! Laikrodis ne tik rodo įvairių dangaus šviesulių judėjimo kryptį, bet ir sekundės tikslumu nurodo žvaigždžių padėtį, kurioje jos bus ateinančiais šimtmečiais.

"Pas mane gaudavo..."

NESIDANGSTYKITE BUVUSIŲ PONŲ LIŪDESIU

"Tėviškės žiburių" redaktoriai, tur būt, mano, jog jiems pasisekė: jie išspausdino laišką, gautą iš Lietuvos, kurio autorius peikia dabartinį gyvenimą. Tačiau panašūs laiškai, kaip sakoma, neduoda jokio kredito katalikų redaktoriams. Netgi priešingai.

Pirmiausia: laiškas, kurį spausdino "Tėviškės žiburiai" (1972 m. Nr. 37), paneigia visokias šnekas apie laiškų iš Lietuvos svetur neišleidimą. Štai juk žmogus, kuris piktas ant tarybų valdžios, parašė Kanadon laišką, kuriame jis nepasitenkinimą reiškia tiesiai, be aplinkinių motyvų. Kaip gi tad išeina, ponai redaktoriai?

Antra, ir svarbiausia: labai prasti pasirodo panašūs "T. Ž." talkininkai. Ir neprotingi ir neobjektyvūs. Tad jeigu ir laiškas būtų atėjęs kitais keliais, jo spausdinimas neduotų "T. Ž." laukiamos naudos galvojančių žmonių aplinkoje. Mat, jo autorius labai vaizdžiai pasako, kodėl jam taip nepatinka dabartinis Lietuvos gyvenimas:

"SMETONOS LAIKAIS PAS MANE GERAS DARBININKAS GAUDAVO ĮSAVAITĘ PO 100-120 LITŲ".

Vadinas, kalba buvęs darbdavys, tiesiai pasakysime, ponas kapitalistas. Ar iš tikrųjų taip mylėjo darbininką, sunku pasakyti, bet kad jis, vien dėl savo poniškos savimeilės taip ir nesuprato paprasto lietuvio gyvenimo, tai jau aišku.

Todėl jis ir nutyli, o kiek tam "geram darbininkui" kainavę butas, vaikų mokymas, socialinė globa, knygos - visa tai, ko jis "nepastebi" dabartinėje Lietuvoje. Todėl jis "nežino", kiek uždirbdavo tie, kurie neturėjo darbo, kaip gyveno valstietis, kurio ūkį išvaržydavo turtingesni. Tai nutylima.

O kas tam buvusiam darbdaviui dar geriau buvę tada?

Atseit, ir sviestas buvęs pigesnis, ir pienas, ir dešra. Bet tada gal jis galėtų pasakyti, kiek tas pagrindinio maisto pigumas laimės nešdavo eiliniam valstiečiui, kuris pats to sviesto nevalgydavo? Ką jam atsakys?

Kai tenka ką nors nuslėpti, nutylėti, tada ir paprasčiausiu melu pasinaudojama. Tiesa, vaikišku: girdi, net turistų. . . neleidžia (?) į Lietuvą - "kad nesužinotų kiek kas kainuoja" (?!?).

Ir kur gi protas tų, kurie panašias nesąmones spausdina? Ir ne tik šitokias, bet ir "tautines": "Pas mus retoje krautuvėje rasi lietuvių pardavėjų". Mat, pagal buvusį darbdavį pardavėjų darbas, matyt, esąs ypač inteligentiškas ir aukštos kvalifikacijos. Todėl jam - "visur pačias geriausias vietas turi rusai". Nežinia, kaip jis supranta nedrįs tvirtinti. Kas gi Lietuvoje dirba pardavėjais, kas užima vadovaujančias vietas, kam priklauso mokslo, kultūros, ekonomikos ir kiti svarbiausi postai - nėra jokio reikalo aiškinti "T. Ž." redaktoriams, nes jie visa tai patys gerai žino. Pagaliau mes niekad taip siaurai nacionalistiškai į žmones nežiūrime: viskas tik lietuviams, o kitų tautų gyventojui - blogi vien todėl, kad jie nelietuviai. (Iš viso, ne mūsų jau reikalas aiškinti šmeižikams, ar juos įkalbinėti, kada jie sąmoningai savo antipatriotiniu amatu verčiasi. Užtenka to, kad pačius šmeižtus parodome, o jau juos gerai supras ir mūsų prieteliai, ir neprieteliai.)

"Tėviškės žiburių" redaktoriams galėtume tik vieną kolegišką padarymą duoti: jeigu jau neturite pageidaujamų šmeižikiškų laiškų iš Lietuvos, tai bent buvusių ponų liūdesiu nesidangstykite. Mat, tokie laiškai, kaip minėtas, labai tinka ištisai Lietuvos spaudoje persispausdinti - kad būtų žmonėms aiškesnis jūsų melo veidas.

SKAITYTOJAS

UNIKALI CHIRURGINĖ OPERACIJA AKMENS AMŽIUJE

Latvijoje Burtniekų ežero pakrantėje archeologas F. Zagorskis rado vyro kaukolę, kuri labai įdomi medicinos istorikams.

Vidurinė kaukolės skliauto dalis buvo atidengta. Žiojėjo didelės 12×6 cm dydžio skylės, kurias sudarė trys mažesnės apvalainės angos.

Tai meistriškos senovės chirurgo operacijos rezultatas. Operacija, matyt, buvo daryta po sunkių, mūšyje gautų traumų.

JAUNYSTĖ

Kas gi nemėgti gali
džiaugsmu prisodrintų,
energija pulsuojančių srovių? -
Šnabždėdamos: "Skubu, skubu, skubu! . . "
jos šaukia bėgt visus kartu
ir saulėj spinduliuoti.

Kaip panaši esi į trykštančias versmes,
Nerimstanti jaunyste mūsų!

Išdalini kasdien save ir laiką
Į darbą, paskaitas, dainas,
Skubi vis, polėkių pilna,
O dienos lekia skrieja
Ir vos su tavimi suspėja!

Svetima tau - tyvuliuoti duburiu tyliu
be energingų ir prasmingų šuolių,
Dainas ir atkaklumą paskandinus,
abejingumo tinklu apsipynus. . .

Tu nenurimsti be naujų kelių, spalvų, -
Įsisiūbėdama per kliūtis,
gaudžianti visom stygom,
skubi į ateitį upe,
veržiesi troškimu pagirdyti kažką. . .
Skiri neišdainuotą savo dainą
Ateičiai, žmonėms ir taikai.

G. BERTAŠIŪTĖ

Panevėžys

Bus vasara

Dangus plačiai atvers duris
Ir vėl išleis į žemę saulę,
Suguls šešėliai po daiktais,
Tokie maži, lyg liliputai.
Straksės linksmi žali žiogai,
Tarsi šokėjai, mano saujoj,
Vėl bus vaiski balta diena,
Kokios dar niekada nebūta. . .

Kvepės nendrynais ir sakais
Vidurdieny įkaitę valtys -
Ilgėsis mėlyno vandens,
Senų irklų ir mėnesienos. . .
Bus vasara, balta ugnis
Prie vieškelio rugius išvaltins.
Ir vaikštinės rimti gandrai,
Tarsi nebylios pievų sielos.

O vakare iškris rasa
Ir visą naktį žolę girdys. . .
Sugrįš vėl paukščiai į lizdus
Ir po sparnais ramybę saugos.
Lyg dumblą, nuovargį nuplaus
Beržinėm vantom senos pirtys,
Ir vėl saulėtekį kartos
Pakilusi raudona saulė.

RITA LUNSKIENĖ

Onutė labai norėtų pamatyti savo gimtąjį kraštą, kaip šiandien atrodo ir tvarkosi socialistinė Tarybų Lietuva: norėtų aplankyti savo tėviškę prie Jiesios upės, deja, gyvenimo sąlygos ne taip susiklostė. . .

Tarptautinės Moters dienos proga, sveikiname mieląją Hartfordo Laisvės choro veteranę, pažangiosios spaudos rėmėją, darbščiąją Onutę Šilkienę su 80-ju gimtadieniu, linkėdami geriausios sveikatos ir dar daug šviesių dienų.

H. FEIFERIENĖ

Apie Tarptautinės Moters Dienos tikslus ir minėjimą

(Iš Margaret Cowl (Kavaliauskaitės) kalbos, pasakytos New Yorko Lietuvių Moterų Klubo suruoštame Moters Dienos Minėjime 1971 m. kovo 8 dieną. - Redakcija).

Kovo 8 d. - Tarptautinė Moterų Diena. Milijonai moterų ir jų šeimos švenčia tą dieną po visą pasaulį.

Noriu paminėti, kad viename 1971 m. numeryje "Kulturos Barai" tilpo nuotrauka New Yorko Moterų Klubo su keletu žodžių draugės K. Petrikienės pranešimo apie Žemaitės minėjimą.

Šią proga sveikinu visas Amerikos Lietuvių progresyvių judėjimo moteris, kurios atsižymėjo darbo žmonių veikime mūsų šalyje. O ypač noriu pasveikinti mano senesnes drauges, su kuriom aš per 57 metus pravedžiau svarbią veiklą - kaip tai Amerikos Lietuvių Moterų Progresyviškame Susivienijime ir leidžiant "Moterų Balsą". Norių tarti keletą žodžių ir vyrams, su kuriais mes moterys bendrame darbe pravedėm tikslingą veiklą žmonijos naudai.

Šiomis dienomis savo archyve suradau laiškelį, kurį man atsiuntė Jonas Perkunas 1915 metais. Tai buvo pakvietimas dalyvauti demonstracijoje prieš pirmą pasaulinį imperialistinį karą - kovo 8 d., kartu paminėjimui Tarptautinės Moterų Dienos. Tame parengime sužinojau, kad Tarptautinė Moterų Diena gimė iniciatyva Klaros Zetkinos 1910 metais.

SU KLARA ZETIKA

1928 metais man teko asmeniai susipažinti su Klara Zetkina Maskvos Kremliuje, kur jinai tuomet gyveno. Ji pasikvietė mane ant arbatos ir pasikalbėti apie moterų veiklą. Klara Zetkina buvo Vokietijos darbo žmoniu judėjimo vadovė. Buvo narė Vokietijos parlamento. Gerai žinoma tarptautiniame darbininkų judėjime. Jinai buvo artima veikime draugė V. Lenino.

Tikslas Tarptautinės Moterų Dienos, pasakė man Klara Zetkina, suvienyti moteris visame pasaulyje kovai prieš imperializma, kuris užpuola mažesnes tautas ir veda karą prieš jas, neša nelaimę darbo žmonių šeimom. Reikia atbudinti, jinai sakė, milijonus moterų kovai prieš imperializma, prieš moterų diskriminacija, už lygias su vyrais teises, už apsaugą savo kudikių.

1942 metais Tarybų Sąjungos Moterų Komitetas Kovai Prieš Fašizma apeliavo į viso pasaulio moteris kovoti prieš nacių puolimą, už žmonių laisvę.

Į tą atsišaukimą atsiliepė moterys iš daugelio šalių. 1945 metais Paryžiuje sušauktas moterų kongresas sutvėrė Moterų Tarptautinę Demokratinę Federaciją. Tame kongrese buvo 850 delegačių iš Francūzijos, Italijos, Anglijos, Jungt. Valstijų, Tarybų Sąjungos, viso iš 41 šalies. Kongresas vienbalsiai nutarė dirbti bendromis jėgomis už moters darbininkės gerovę, už motinystės teises, už taiką pasaulyje. Per paskutinius 25 metus Moterų Tarptautinė Federacija apjungė milijonus moterų visame pasaulyje už taiką, už brolybę visų tautų. Federacija yra didžiausia pasaulinė moterų organizacija, apjungia moterų organizacijas. 91 šalyje priimta į Suvienytų Nacijų organizacijų tarpą. Sykiu su kitom S. N. komisijom dirba visose šalyse moterų ir kudikių naudai. Renka aukas remti kudikių sveikatą Vietname, arabų šalyse ir ten siunčia kudikiams vaistų ir žaislų.

KAROSIENĖ KONGRESE

Kanados Lietuvių Moterų Klubas dalyvavo Federacijos sušauktame pasauliniame moterų kongrese Helsinkyje ir įteikė mažą dovanėlę. Tame kongrese dalyvavo mūsų mieloji draugė K. Karosienė, kuri veda įspudingą moterų skyrių laikraštyje "Vilnis" Čikagoje. Ir man teko dalyvauti Federacijos kongrese Budapešte.

1970 metų pabaigoje Suvienytų Nacijų organizacija pavedė Tarybų Sąjungos Moterų Komitetui tvarkyti tarptautinį seminarą, kuris įvyko Maskvoje. Seminare dalyvavo delegatės iš daugelio šalių, iš Europos, Azijos, Afrikos, Lotynų Amerikos. Tikslas seminaro - kaip vykdoma 1967 m. priimta Suvienytų Nacijų organizacijos deklaracija dėl moterų diskriminacijos likvidavimo. Tarybų delegacijoje buvo ir Leokadija Diržinskaitė, kuri yra Lietuvos Socialistinės Tarybų Respub. Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoja ir T. Lietuvos Užsienio reikalų ministrė, kurią 1971 m. sausio mėn. T. Liet. vyriausybė apdovanojo nusipelniusios kulturos veikėjos garbės vardu. 1967 metais mes J. V. lietuvės turėjome garbingą progą pasimatyti su Leokadija Diržinskaite, kuri Suvien. Nacijų organizacijų Generalinės Asamblėjos sesijoje, svarstant moterų diskrimi-nacijos panaikinimo problemas, skaitė pranešimą apie lygiatesišką Tarybos Sąjungos moterų padėtį.

DIRŽINSKAITĖ SEMINARE

Leokadija Diržinskaitė papasakojo apie tą seminarą: Suvienitų Nacijų organizacijos atstovas Shreiber pasake, jog šis seminaras vyksta Lenino jubiliejaus metais šalyje, kur moterų diskriminacija yra jau praeities faktas. Jisai pabrėžė, kad daug pamokančio padaryta visose socialistinėse šalyse šiuo klausimu. Mes tikimės daug ką sužinoti apie moterų išsilavinimą visuomenės ir šeimos problemų sprendime Tarybų Sąjungoje.

Šiame seminare, kuriame pirmininkavo Valentina Nikolajeva Tereškova, pirma moteris kosmonautė pasaulyje, Leokadija Diržinskaitė savo pranešime tarp kit ko pasakė: Tarybines moterys lygiai su vyrais naudojasi darbo įstatymuose nenumatytomis teisemis, aktyviai dalyvauja ekonominiame šalies gyvenime. Gyvenimas liudija, kad Tarybų moteris, dirbdama visuomenės labui, siekia buti pilnateisė savo šalies pilietė, jausti savo darbo naudą. Darbas jai yra moralinio pasitenkinimo faktorius, jos politinio ir pilietinio sąmoningumo pagrindas.

Tarptautinėje Moterų Dienoje T. Lietuvos moteris sykiu su visa T. Sąjungos liaudim dalyvauja plačiose diskusijose, kaip pravesti 9-tą penkmetinį planą. To plano įvykdymas dar toliau sustiprins šalies ekonomiką, dar daugiau pagerins liaudės gerovę. Padės likviduoti dar užsilikusius trūkumus. Penkmetiniame plane yra ir apie pensininkus-senesnius žmones, apie vaikų darželius, kurie dabar T. Sąjungoje aptarnauja daugiau 9 milijonus kudikių. O mes žinome, kad mūsų šalyje J. V. 6 milijonai kudikių palikti be apsaugos, apie kuriuos valdžia nesirupina, kada motina turi išeiti į apmokamą darbą. Tie vaikų darželiai apmokami daugiausia iš T. valdžios būdžeto. Vien tik 1969 metais daugiaveikių 3,377,000 motinų buvo apdovanotos iš T. valdžios būdžeto, 70 milijonų šeimų T. Sąjungoje naudojasi naujom pagerintom sąlygom.

MOTERS ĮVERTINIMAS

I. Sinkevičius pasakė, kad niekados Lietuvos istorijoje moteris nebuvo taip gerai įvertinta, kaip kad dabar prie T. valdžios.

Mūsų šalyje, J. V. formaliai pripažintas moterų dalyvavimas apmokamame darbe. Bet tikrenybėje šis pripažinimas vykdomas tiktai, kada jisai neša pelną darbdaviams. Butinos sąlygos nesudarytos moterim, kurios turi užsidirbti šeimai užlaikymą. Todėl moteris yra apsunkinta su šeimos problemomis. Kapitalizmo sistemoje valdžia nelabai rupinasi darbo žmonių šeimomis. Prie Tarybų valdžios šeimininkės darbas namuose yra įvertintas kaip socialiniai reikalingas dabartinėse pramoninėse sąlygose ir T. valdžia gausiai padeda šeimoms.

Nixono administracijos paskelbtame budžete 1971-1972 metams 80 bilijonų dolerių paskirta karo reikalams, bet pagalba darbo žmonių šeimom numažinta. Bella Abzug tik ką išrinkta į J. V. Kongresą įteikė bilių, kuriame reikalaus dviejų bilijonų dolerių aptarnavimui vaikų darželių, kudikiam dirbančių motinų. Pinigų yra, jinai pasakė. Imkime pinigus darželiams iš karui paskirtų pinigų.

Tūkstančiai moterų J. V. reikalauja lygių su vyrais teisių. Susikūrė "Women's Liberation Movement". Lygybė su vyrais turi įvykti dabar. Tai ne naujas tokis moterų judėjimas Amerikoje. Moterų Tarptautinė Demokratinė Federacija iškėlė tokius reikalavimus prieš 25 metus.

J. V. viena žymiausių moterų organizacijų, kuri kovoja už nutraukimą karo Indokinijoje, tai "Women Strike For Peace". Reikia paremti jos veiklą. Su pagalba "Women Strike for Peace", Bella Abzug pateikė bilių J. V. Kongresui už karo nutraukimą Indokinijoje. Bilių parėmė Shirley Chisholm, J. V. Kongreso narė, vadovė juodųjų žmonių judėjimo. 31 kongresmanai taipgi parėmė tą bilių.

MOTERŲ VEIKLA

Prieš karą Indokinijoje kovoja ir kitos moterų organizacijos J. V., kaip tai: "League of Women Voters" ir "Women's International League for Peace and Freedom". Prieš karą Indokinijoje suorganizuota nauja organizacija - "Common Cause". Jos organizatorium yra W. Gardner Republikonų Partijos veikėjas, buvęs prezidento Eisenhowerio kabineto narys. Prie "Common Cause" prisidėjo atstovai iš bažnytinių organizacijų, moterų, studentų organizacijų, darbininkų profsąjungų, koalicija prieš politinį persekiojimą J. V. Gardner pareiškė, kad 73% Amerikos žmonių stovi prieš karą. Kongresas turi priimti įstatymą, kuris turi išpildyti žmonių reikalavimą. "Common Cause" kaltina Nixona už invaziją Laose. Didieji liaudies protestai prieš invaziją Laos vienija galingos jėgos, baltų ir juodų žmonių prieš karą. Kovo mėnesyje jau prasidėjo naujos demonstracijos prieš karą. Tęsis ir didės judėjimas prieš karą Indokinijoje nuo kovo mėnesio, gegužės pirmos, kada bus surengtos didelės demonstracijos J. V. sostinėje.

Nauja invazija Indokinijoje neša pavojų 3-čiojo pasaulinio karo, kuris būtų branduolinis karas. Atneštų baisenybę mūsų šaliai ir kitoms tautoms.

Gerovė mūsų šalies reikalauja nutraukti karą Indokinijoje dabar. Nixono administracija persekioja daugelį vadų, kurie veda judėjimą prieš rasistinę politiką J. V., prieš karą Indokinijoje. Neteisingai suareštuota, įmesta į kalėjimą jauna, juodoji moteris 27 metų amžiaus profesorė Angela Davis. Angela Davis ištojo už laisvę juodųjų žmonių, prieš karą Vietname. Aš esu nekalta, jinai pasakė. Tie apkaltinimai - neteisingi. Kaltinu Nixono administraciją už imperialistinę ir rasistinę politiką prieš tuos, kurie reikalauja nutraukti karą prieš nekaltus Vietnamo žmones pasakė Angela Davis.

Neteisingai apkaltinta ir suareštuota, įmesta į kalėjimą ir kita moteris, kuri dalyvavo judėjime prieš karą Vietname. Tai balta vienuolė katalikų religijos, Elizabeth McAlister. Ją apkaltino prievartavimu (violence) prieš J. V. valdžią. Ne mes dalyvaujame prievartavime, jinai pasakė. Prievartavimą surengė ir palaiko J. V. valdžia.

Areštuotų moterų išlaisvinimą reikalauja ne tik minios žmonių J. V., bet daugelio kitų šalių žmonės siunčia protestus J. V. valdžiai.

Tarptautinė Moterų Diena tapo tradicinė diena, kada milijonai moterų visame pasaulyje reikalauja taikos ir apsaugos savo vaikams, lygių su vyrais teisių, likvidavimą moters diskriminacijos, progreso ir laimės visiems žmonėms.

Chicago, Ill.

LDS 2-OJI APSKRITIS RŪPINASI NAUJŲ NARIŲ GAVIMU

Vasario 3 d. įvyko LDS 2-ros apskrities komiteto posėdis. Keli komiteto nariai neatsilankė. Net tie, kurie dalyvavo, rūpestingai apkalbėjo LDS vajaus ir kitus reikalus. Daugiausia laiko paskirta diskusijoms kaip bus galima pravesti LDS vajų, kuris prasidės balandžio 1 d. ir tęsis iki 1974 m. birželio 1 d. Komitetas mano, kad tuo reikalu teks tartis su jaunesniaisLDS nariais. Kalbėta ir apie nacionalį LDS kėglio turnyrą. Trumpai suglaudus, posėdyje apkalbėti visi bėgantieji LDS reikalai.

Sekantis posėdis numatytas šaukti balandžio 14 d., 2 val. popiet, Mildos salėje. Pasitikime, kad visi komiteto nariai jame dalyvaus.

Koresp. J. M-NĖ

Philadelphia, Pa.

MOKYTOJAI KALĖJIMŲ NESIBAUGINA

Jau septinta savaitė, kaip miesto viešųjų mokyklų mokytojai streikuoja. Aiškiau pasakius, mokytojai narsiai kovoja už didesnį duonos kasnį. Tačiau Mokyklų Švietimo taryba, miesto burmistras ir dalis miesto tarybos narių buvo griežtai nusistatę prieš mokytojus ir dėjo visas pastangas sulaužyti streiką ir kartu sunaikinti mokytojų Federaciją. Tam tikslui Švietimo taryba ir majoras Rizzo pasikvietė talkon reakcingą teisėją D. Jamilson, kuris išdavė drausmę streikuoti, griežtai įsakydamas mokytojams grįžti į darbą. O jei ne, tai bus skaudžiai baudžiami.

Tačiau streikieriai nesibaugina bausme. Todėl mokytojų Federacijos prezidentas F. Sullivan ir svarbiausias derybų narys J. Ryan tapo areštuoti už teismo paniekinimą ir nubausti kalėti nuo ketverto mėnesių iki ketverių metų, taipgi pasimokėti $1,000 vien už tai, kad neįsakė streikieriams grįžti į darbą. O Federacija nubausta pasimokėti $160,000 ir po $10,000 už kiekvieną tolesnio streiko dieną. Netrukus šerifo deputatai surakino rankas abiem unijos vadam, kaip didžiausiems kriminalistams, ir nuvežė į kalėjimą. Prezidento Sullivan žmona, stebėdama tą dramatišką nuotykį, kai jos vyrą vedė į kalėjimą retežiais surakintomis rankomis, balsiai apsiverkė. Už poros dienų buvo suimti 22 veiklesni nariai ir apkaltinti, bet bausmė nepaskelbta.

Rašant šiuos žodžius, streikieriams atėjo į pagalbą kitos didžiulės unijos-tymsterių, AFL-CIO ir keletas mažesnių unijų. Net George Meany atsiunte atstovą ištirti streiko padėtį. Nors šiomis dienomis piketai areštuojami šimtais, bet jų vietas jau užima nedidelis skaičius kitų vietinių unijų piketų, su kuriais policija nebežino nei ką daryti.

Kitos unijos tariasi paskelbti mieste generalinį streiką. Nežinia, kas iš to išeis.

Vasario 15 d. miesto piliečiai, mokytojų šeimos ir kiti suruošė demonstraciją prie City Hall. Reikalavo miesto administracijos, kad ji ką nors darytų šio streiko baigimui. Į Tarybos mitingą įsiveržė apie 300 demonstrantų. Kas nors mitinge paleido gyvą vištą, kuri sukėlė daug triukšmo.

Visa streiko priežastis, sakoma, pinigų stoka pakėlimui mokytojams algų. Bet kai kurie administracijos nariai aiškina, kad pinigai išeikvojami kitiems tikslams, be kurių galima apsieiti. "L" REPORTERIS

Binghamton, N.Y.

IŠ LDS 6 KUOPOS SUSIRINKIMO

LDS 6 kuopos susirinkimas įvyko vasario 5 d., Sokol salėje. Vidutinis skaičius narių dalyvavo. Buvo malonu juos matyti. Kuopos pirmininkas Antanas Burtas atidarė susirinkimą, jis ir vedė tvarką. Visi kuopos valdybos nariai dalyvavo.

Valdyba pateikė mėnesinį raportą, iš kurio sužinojome, kad kuopos reikalai geroje tvarkoje. Nariai gražiai mokasi duokles. Ir ji pažymėjo, kad A. Žolynas ir Jonas Strolis dar vis serga, o Richard G. Neal buvo užsimaldavęs, bet sveikatai pagerėjus pranešė, kad blankų nepildys. J. Sadonis ir Antanas Rubinskas atsisakė toliau mokėti į pašalpos skyrių. O Walteris ir Helena Šimkai padidino savo apdraudą po $500.

Kuopos knygų peržiūrėjimo už 1972 metus komisija Marta Burt ir Jenney Brawn pranešė, kad finansų sekretorės Mary Lynn ir iždininkės Helenos Pagiegalienes knygos gražiai susitaiko. Knygų peržiūrėjimo komisijos raportas priimtas.

Kilo klausimas, kad būtų suruoštas bent vienas parengimas: vakarienė ar piknikas. Po visapusiško apkalbėjimo vienbalsiai nutarta surengti. Mary Lynn sutiko sužinoti apie salę dėl vakarienės ir vietą dėl išvykos.

Nastazija Mačiukienė papasakojo, kad jinai ir jos vyras Petras aplankė LDS 6 kuopos sergančius narius A. ir J. Navalinskus, kurie randasi prieglaudos name. kad Navalinskienė turėjusi operaciją, bet ji dabar gerai jaučiasi, taip pat ir Navalinskas. Aplankė Antaną Žolyną ir Joną Strolį. Linkėtina jiems sėkmingai susveikt.

Sekantis LDS 6 kp. susirinkimas įvyks kovo 5 d., Sokol salėje, 226 Clinton St. Pradžia 7 val. vakare. Visus narius prašome lankyti susirinkimus.

ONA WELLUS
Kuopos sekr.

San Francisco, Cal.

IŠ LLD 153 KUOPOS VEIKLOS

Jau šiais metais gavome du naujus narius ir visi kuopos nariai pasimokėjo duokles už šiuos metus. O mūsų narys V. Kubilius pasimokėjo net už tris metus iš anksto.

Gaila, bet praeitais metais po ilgos ligos mirė mūsų ilgametis narys V. Rekašius. Dabar kuopoje yra 23 nariai. Kadangi mūsų nariai išsiskirste, tai nevisi gali prisidėti su darbu, bet todėl prisideda su parama.

1972 metais turėjome surengę penkis parengimus su pietumis ir du parengimus turėjome bendrai su Oaklando kuopa. Taipgi turėjome brangių svečių iš Tarybų Lietuvos, kuriuos sutikome ir padėjome jiems pamatyti mūsų miestą ir apylinkes.

Mūsų kuopa praėjusiais metais sukėlė virš tūkstantį dolerių, kuriuos paskirstėm įvairiems visuomeniniams reikalams, daugiausia mūsų spaudai ir kovai už taiką.

VALĖ SUTKIENĖ
LLD 153 kp. fin. sekr.

Waterbury, Conn.

Pranešame, kad Lietuvių Literatūros Draugijos 28 kp. rengia Tarptautinės Moters Dienos minėjimą. Įvyks sekmadienį, kovo 18 d., 103 Green Street apatinėje Klubo svetainėje.

Pietūs bus duodami 1 val. O po pietų bus rodomi filmai iš Lietuvos. Rodys Arthur Petrika iš New Yorko. Filmus jis susuko lankydamasis Lietuvoje. Labai įdomūs. Jų rodymas užims apie pusantros valandos. Mes visi norime pamatyti savo gimtąjį kraštą, kuriame gimėme, augome ir gyvenome. Tai dabar puiki proga.

Mes kviečiame visus Waterburio ir iš kitų miestų lietuvius šiame parengime dalyvauti ir praleisti popietę gražiai, linksmai.

Žodis LLD nariams. Kurie būsite parengime, nepamirškite pirma, negu jį apleisite, pasimokėti duokles už 1973 metus ir pasiimti knygą "Žmogus ieško tiesos" už 1972 metus, kuri jau yra atėjusi.

M. SVINKŪNIENĖ
28 kp. sekr.

Sacramento, Cal.

Vasario 13 d. įvyko senelių demonstracija, kurioje dalyvavo daugiau kaip 3,000 baltaplaukių vyrų ir moterų nuo 60 metų iki 80 metų amžiaus. Jie čia susirinko iš visos Kalifornijos. Matėsi nemažai ir su lazdomis pasiremiančių ir aklų.

Jie čia suvyko protestuoti prieš Nixono administraciją, kuri skriaudžia senelius, blogina jų gyvenimo sąlygas. Kai kurie skundžiasi, kad gauna mažas pensijas, tai negali iš jų pragyventi.

Prez. Nixonas prieš rinkimus žadėjo seneliams padėti, o po rinkimų mažina jiems finansinę paramą. Tie, kurie vedę gaudavo $345 į mėnesį, dabar gaus $195. Daugelis jų išdirbo po 40 metų, išstatė miestus, vieškelius, tiltus, ligonines ir t. t. O dabar jie neturi prieglaudos senatvėje. Nixonas bilijonus dolerių skiria militarizmui.

Demonstracijoje kalbėjo keli legislatoriai ir valstijos senatorius Moscone. Visi prižadėjo kovoti, kad seneliai nebūtų nuskriausti.

I. KAMARAUSKAS

Chicago, Ill.

Prof. B. K. Kubilius pergyveno operaciją

Mus pasiekė visai netikėta žinia, tai kad profesorius Benjaminas F. Kubilius praeitą sekmadienį (vas. 18) pasidavė į ligoninę, o jau antradienį pergyveno rimtą, bet sėkmingą operaciją. Kuomet sužinojau ir jau penktadienio rytą jam paskambinau į ligoninę, jis atsakė telefoną ir pabrėžė, kad jaučiasi gana gerai. Gydytojai tvirtina, kad operacija pilnai pavykusi ir neužilgo jis vėl galės stoti prie organizacinių darbų.

Linkėtina mielam visuomenininkui sėkmingo ir greito pasveikimo, kad vėl galėtų dirbti pažangos ir taikos labui.

VILNIETĖ

"LAISVEI" IŠ KAPSUKO.

Kapsuko mokyklose

Kapsuko V. vid. mokyklose pionierių vadovė V. Mišeikytė duoda paskutinius nurodymus trimetinukams.

Kapsuke, pagal gyventojų skaičių yra nemažai mokyklų, bet jų vis trūksta, nes moksleivių skaičius auga atvirkščiai proporcingai statomų mokyklų skaičiui.

Šiame straipsnelyje noriu pakalbėti apie vieną seniausių Kapsuko O. Sukackienės pedagoginę mokyklą ir jauniausią - penktą vidurinę mokyklą.

Kapsuko pedagoginė mokykla, 1969 metais atšventusi savo penkiasdešimtmetį, rengia pradinių klasių mokytojus ir vaikų darželių auklėtojas. Ketvirtaisiais metais moksleiviai atlieka ištisinę penkių savaičių pedagoginę praktiką. Po to, dar kurį laiką pasimokę, stoja į kovą su didžiuoju "smaku" - valst. egzaminais.

Išleidimas į ištisinę praktiką yra lydimas gražių tradicijų. Mokyklinis skyrius pasiliekantiems draugams įteikia simbolinę dovaną, pradinukų vadovėlį "Saulutę", o ikimokyklinis skyrius-lėlę. Seka sveikinimai, linkėjimai sėkmingai atlikti praktiką, įveikti sunkumus, kurie pasitaikys šiame didžiajame kelyje.

Kalbant apie ištisinę praktiką, reikia pasakyti, kad šis laikotarpis moksleiviams yra itin svarbus, nes jie savarankiškai turės spręsti visą eilę pedagoginių klausimų, problemų. Todėl mokytojai negaili triūso, kad moksleiviai būtų gerai susipažinę su geriausiais tarybinės ir užsienio pedagogikos laimėjimais. Kiek teko pastebėti per eilę metų, daugumas moksleivių mokyklose ir darželiuose su vaikais taip gerai susigyvena, kad paskui net sunku darosi skirtis. Praktika baigiasi, moksleiviai grįžta atgal į mokyklą baigti mokslo. Seka konferencija, praktikos aptarimai. Žinoma, mokiniai praktikos metu vieni nepaliekami. Juos kontroliuoja ir pedagoginės mokyklos ir vidurinės mokyklos mokytojai.

Kapsuko penkta vidurinė mokykla yra dar visai jauna, pradėjusi savo darbą 1971 metais. Patalpos naujos, modernios, šviesios. Mokyklos vadovybė deda daug pastangų, kiek tai nuo jų priklauso, kad kabinetai būtų turtingi, kuriamos naujos, gražios tarybinės tradicijos. Deja, ne visi moksleiviai nori suprasti mokymosi svarbą. Tiek vadovybei, tiek mokytojams tenka padėti daug pastangų, kovojant su tokiais "užsispyrėliais".

Mokykla naujuosius mokslo metus pradėjo su 1660 mokinių, nors buvo užplanuota tik 1,200. Todėl norom nenorom teko pereiti prie dviejų pamainų darbo. Tai yra susiję su tam tikrais sunkumais.

Mokykloje yra rengiama nemažai įdomių renginių. Vienas gražiausių ir įspūdingiausių yra vaikų priėmimas į pionierių organizaciją. Tą dieną didelėje sporto salėje išsirikiuoja mokyklos K. Petriko draugovė (vad. Mok. V. Mišeikytė). Aidint fanfaroms ir būgnams įnešama vėliava. Seka raportai, pasižadėjimai gerai mokytis, būti ištikimiems Lenino idėjoms. Po to užrišami raudoni kaklaraiščiai. Salė tikrai šventiškai atrodo, kai švyti rausvos spalvos.

Mokykloje būna ir daugiau įdomių renginių - tai mokinių darbų parodos, kur vaikai parodo labai daug išradingumo, ruošdami eksponatus. Kai kurios klasės tikrai pasigėrėtinai pagamino lėles, atstovaujančias visoms TSRS respublikoms. Čia labai daug prisidėjo ir mokytoja Naujokaitienė, nuolat kontroliuodama eksponatų ruošimo eigą. Tokia paroda yra taip pat viena internacionalinio auklėjimo grandžių.

Dar vienas renginys man paliko labai gerą įspūdį, paroda "mano hobby". Ko čia tik vaikai neparodė. Matėm gražias pašto ženklų kolekcijas, monetų, atvirukų rinkinius, balandžius ir t. t. Kadangi mokykla yra su sustiprintu piešimu, aišku, netruko ir piešinių. Toks laisvo laiko praleidimas yra geras, žymiai naudingesnis, negu šlaistymasis gatvėmis.

Aišku, pedagoginių problemų yra labai daug ir pas mus ir kitur. Tačiau čia neturėjau tikslo jų kelti, o tiktai pasidalinti prabėgom kai kuriomis mintimis iš šių dviejų mokyklų gyvenimo. Apie kai kurias problemas mūsų rajone prašysiu vėliau.

V. GULMANAS

Kapsukas,
1973 m. vasario 11 d.

RAUDONIUS PAULIUS

Moters laimei

Geidžiu matyt aš moterų gražybę
Ir laimės kupinas mintis,
Kad jos pilnai visa žmogaus būtybe
Galėtų džiaugtis iš širdies.

Turiu linksmų svajonių palinkėti,
Atnešt gražiausių dovanų -
Gerai pasauly, kad gyventi galėtų:
Be karo, sielvarto, kančių.

Kad darbas jūsų mielas būtų,
Ramintų bręstančius jausmus -
O geros mintys niekur nepražūtų,
Bet Tamstų sielos šitą ar pajus?

O kaip norėtųsi viską dovanoti
Prisiminimui amžinam, -
Linksmybių kupiną nupirkt asotį,
Pradžiuginant gerom dainom.

Tegu pasaulio moters šventė
Kilniai praeina Lietuvoj,
Lai mūsų darbštūs broliai atsilankę
Blogų minčių neras galvoj! . . .

Šauni veikėja, drąsi kovotoja

ELIZABETH GURLEY FLYNN

Amerikos darbo liaudis yra turėjusi daug puikių veikėjų ir drąsių kovotojų. Elizabeth Gurley Flynn buvo viena iš tų. Dar visai jaunutė būdama ji įstojo į tais senais laikais labai kovingą darbo uniją IWW (Industrial Workers of the World), labai pasižymėjusią šios šalies vakaruose pramonės darbininkų bei kasėjų kovose už šviesesnį rytojų. Tuoj ji tapo viena iš veikliausių narių, ir per 1909 metų streiką buvo suareštuota ir įkalinta Spokane, Wash. Šis kalėjimas buvo išgarsėjęs savo brutališkomis sąlygomis. 1913 metais ji aktyviškai dalyvavo garsiajame Paterson, N. J., audėjų streike ir vėl buvo areštuota ir įkalinta. Vėliau, kai mūsų Amerikoje pradėjo siautėti makartizmo reakcija, Elizabeth Gurley Flynn su kitais Komunistų Partijos vadais vėl buvo kalinama. Kai susiorganizavo Komunistų Partija, ji įstojo į šią partiją ir tapo viena iš žymiausių veikėjų joje. Paskui buvo išrinkta Komunistų Partijos pirmininke ir tose pareigose išbuvo iki mirties. Ji mirė 1964 metais. Iš karčių patyrimų kalėjimuose jinai parašė labai populiarią knygą "My Life As a Political Prisoner".

St. Petersburg, Florida

Vasario 3 d. įvyko LLD 45 kp. susirinkimas. Pirm. J. Mileris susirinkimą pradėjo ir pravedė.

Sekr. Aldona Aleknienė perskaitė praėjusio susirinkimo tarimus. J. Mileris raportavo apie kuopos veiklą. Taipgi sakė, kad šis namas greitai bus mūsų ir pradėsime jį savotiškai tvarkyti ir pagražinti.

A. Aleknienė dėkojo visiems už atneštas dovanas. Taipgi pranešė, kad kuopos nariai gaus knygą iš Lietuvos "Žmogus ieško tiesos", Jono Ragausko parašytą.

Tilė Lukienė pateikė kuopos finansinį raportą. Iždininkas P. Alekna sutiko su raportu. Už Evą Valley raportą pateikė J. Rūbas. Virtuvės ruošos raportą pateikė M. Raškauskienė. J. Milerio vietoje supirktą visą maistą apsiėmė J. Šarkiūnas ir jam padės Jonas Stančikas. J. Dovidonas dėl nesveikatos atsisakė toliau dirbti virtuvėje. J. Gendrėnienė sutiko tą vietą užimti.

Klubo pirmininkas Valys Bunkus pranešė, kad jau didesnė pinigų dalis namo pirkimui yra sukelta. Prašė atsinešti visiems pažadėtą sumą, kad galėtų kuogreičiausia perimti namą ir taip sutvarkyti, kaip mes norime. LLD kuopa namo pirkimui paskyrė $1,500.

Adelė Pakalniškienė pranešė, kad Dainos Mylėtojų choras rupestingai ruošiasi koncertui vasario 17 d.

Vasario 10 d. kuopos pobūvis buvo labai sėkmingas. Svečių prisirinko pilna salė. Buvo atvykę iš Port Lauderdale J. ir M. Kanceriai. Kanceris buvo pakviestas mums pakalbėti. Jis pasveikino pobūvio dalyvius, taipgi kp. narius už didelį pasiryžimą įsigyti šį namą. Gyrė, kad visi vieningai veikia. Turint nuosavą namą ir organizacijos veikla gali padidėti.

Pabaigoje Dainos Mylėtojų choras, vadovaujant A. Pakalniškienei, palinksmino svečius su skambiom dainom.

Mūsų kp. veiklius narius ištiko nelaimė. Antaneta Stukienė, grįždama iš kp. parengimo į namus, turėjo avariją. Jos automašina susidūrė su kita mašina. To pasekoje A. Stukienei įlaužta du šonkauliai. Gydėsi ligoninėje, dabar randasi savo namuose. Benis Salaveičikas taipgi buvo papuolęs į automašinos avariją. Gydosi savo namuose.

Choristas Walteris Kelley buvo operuotas ant vidurių. Jau grįžo iš ligoninės.

Linkiu visiems ligoniams gerai ir greit susveikti.

Kovo 3 d. bus kp. mėn. susirinkimas, o kovo 10 d. bus Moters Dienos minėjimas.

V. B-nė

Miami Beach, Fla.

VIEŠA PADĖKA

Šiuomi pranešu visiems bičiuliams, draugams ir draugėms, kad aš jau sugrįžau iš ligoninės. Operacija pavyko gerai, praėjo be jokių komplikacijų. Visiems, kurie prisiuntė atviršlaiškius arba pašaukė telefonu, tariu širdingą ačiū. Taipgi širdingai ačiū Lietuvių Socialiam Klubui, LLD 75 kuopai ir Aido Chorui ir visiems už linkėjimus susveikti. Tas man pridavė energijos ir padarė laiką ligoninėje nenuobodžiu.

Parėjus iš ligoninės už poros dienų prikibo "London flu" ir "Acute bronkaitis", kurie privargino daugiau negu operacija. Dargi ir tuo pat laiku mano mylimąją buvo suėmus ta pat "London flu", ir daktaras jai liepė būti lovoje iki sausio 27 dienos. Bet ir sirgdama ji mane puikiai prižiūrėjo, dar geriau, negu ligoninėje.

Mudu labai patenkinti, kad turime gerus kaimynus, tai yra Mary Kvietkienę. Širdinga ačiū ir jai, kad ji mums daug pagelbėjo.

Tokių širdingų gero velijančių žodžių nuo visų, kurie manęs neužmiršo, aš niekados neužmiršiu.

JOHN P. KOCH

Haverhill, Mass.

Vasario 13 dieną mirė Catherine Vencis (Venčiuvienė), 91 metų amžiaus, gyvenusi 364 River St. Paliko sūnų ir dvi dukteris. Visi vedę. Paliko anūkų ir proanukių. Palaidota vasario 16 d. St. Patrick's Cemetery.

Praeitų metų lapkričio 24 dieną mirė Luise Baltuškonienė, sulaukus 84 metų, gyvenusi 150 Water St. Paliko sūnų Albertą Baker, gyvenantį New York City. Palaidota lapkričio 28 d. Laidotuvės buvo privatiškos.

Tą pačią lapkričio 24 dieną mirė Antonette Mikonienė, 73 metų, gyvenusi 689 Main St. Paliko du sūnus, brolį ir tris seseris, taipgi anūkų ir proanūkių. Palaidota lapkr. 27 d. St. Patrick's Cemetery.

Mirusiems ramybė, o likusiems užuojauta.

DARBININKĖ

Miami, Fla.

Vasario 21 dieną įvyko Aido Choro ruošti pietūs ir koncertas Lietuvių Socialio Klubo salėje. Koncertas pavyko labai gerai. Publikos turėjome gana daug. Draugai J. ir M. Paukštaičiai pagamino labai skanius pietus. Po pietų prasidėjo koncertas. Ukrainiečių choras buvo tautiškuose kostiumuose. Labai gražiai atrodė. Jie sudainavo šešias dainas. Jų dainavimas publikai labai patiko. Didelis jiems ačiū.

Aido Choro solistės: Hellen Mankauskienė sudainavo solo ir paskui su savo vyru duete dvi daineles; Hellen Hinmen ir Edith Hadley sudainavo po dvi dainas. Nors Edith Hadley nėra mūsų choro narė, bet jau antru sykiu mūsų koncerte dainuoja. Ji turi labai gražų balsą. Ją mūsų publika labai myli. Visos solistės dainavo puikiai.

Vyrai vieni sudainavo 3 dainas. Išėjo gerai. Visas choras koncertą pradėjo ir užbaigė.

Bejeį S. Zavis mandalina skambino tris kavalkus. A. Birštonienė Aido Chorui $20, kad choras sudainuotų "Ko liūdi, beržel", prisiminimui velionio Juozo Birštono mirties. Jai visas choras taria didelį ačiū už šią stambią auką.

Drauge Tamsonienė gavo širdies ataką. Ji dabar guli ligoninėje. Ji kadaise dainuodavo Aido Chore. Ir draugė E. Paukštienė, choro garbės narė, negalėjo dalyvauti koncerte dėl sveikatos sutrikimo. Aš nuoširdžiai linkiu joms abiems pilnai susveikti.

Aš Aido Choro vardu reiškiu didelę padėką Ukrainiečių chorui už padainavimą ir visiems svečiams už atsilankymą į mūsų koncertą.

CHORIETIS

Bridgeport, Conn.

Kai kurie šio miesto lietuviai, senosios ir jaunosios kartos, rengiasi vykti kovo 18 d. į Waterbury, kur LLD 28 kuopa rengia Tarptautinės Moters dienos minėjimą Lietuvių salėje, 103 Green St.

Kiek žinoma, bus graži programa ir skanūs pietūs. Artūras Petrika atvyks parodyti filmą, kurį jis budamas Lietuvoje susuko. Tai bus visiems žingeidu pamatyti. Taigi, iki pasimatymo kovo 18 d.

STRIŽAUSKAS

Rochester, N.Y.

Aš širdingai esu dėkingas visiems draugams ir draugėms, kurie mane aplankė, kada aš buvau ligoninėje ir namuose. Taipgi dėkoju ir už atvirutes ir dovanas. Aš net nemaniau, kad aš turiu tiek daug gerų žmonių, kurie mane ligoje taip atjaustų.

Visiems tariu nuo širdies - ačiū!

PETRAS MALINAUSKAS
Fairport, N. Y.

Įvairos žinos

CHICAGO. - Mirė Frank Rosenblum, vienas įkūrėjų Amalgameitų Siuvėjų unijos ir buvęs tos unijos ilgus metus iždininkas, taipgi kovotojas už pažangą, prieš karą.

•

WASHINGTONAS. - 2,110 atominių mokslininkų ir kitų darbininkų paleisti iš 5 Atominės Energijos komisijos firmų.

•

POLK, Pa. - 50 metų amžiaus Janet Souse, išgyvenusi 22 metus be sąmonės, dabar mirė. 1961 metais jos galva buvo sužeista ir nuo to laiko ji buvo praradus sąmonę.

•

SANTA CRUZ, Calif. - Areštavo 25 metų Herbert Mullin. Kaltina jį užmušimu 15 žmonių, kurių dauguma buvo studentai. Manoma, kad tai ne jo vieno buvo darbas.

•

MASKVA. - TSRS paskelbė, kad tarybiniai daktarai surado naujus skiepus prieš influenzą ir dabar juos masiniai gamina.

•

RANGOON, Burma. - Keltuvui susimušus su Japonijos prekiniu laivu, žuvo daugiau kaip 200 žmonių.

•

MASKVA. - Tarybinis aeroflotas per penketą metų pervežė daugiau kaip 302 milijonų keleivių. Kitais penkiais metais pervež 500 milijonų. Tarybiniai lėktuvai dabar siekia visus pasaulio kampus.

Užsirašykite Dienraštį "Vilnį"

"Vilnis" gauna žinias iš Lietuvos skubiai-kablegramomis.

"Vilnis" turi bendradarbių Amerikoje ir Lietuvoje, taipgi korespondentų kur tik yra kiek daugiau lietuvių.

"Vilnis" teikia daug žinių, įvairių informacijų.

"Vilnis" turi Mokslų ir įvairenybių skyrių, taipgi Moterų ir angliška skyrius.

Vilnies" prenumerata metams Amerikoje $10; pusei metų $5.50.

Čikagoje ir Kanadoje metams $12; pusei metų $6.50.

Lietuvoje metams $15; pusei metų $8.

Visais reikalais kreipkitės:
"Vilnis," 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608.
"Vilnies" administracija.

Netylėkime ir mes

Dipukai neseniai rašė, kad jų atstovai Arvydas Barzdukas ir Algimantas Gureckas Washingtone buvo nubėgę į Valstybės Departamentą. Jie norėjo protestuoti, kad San Francisco simfoninis orkestras, kuris vasarą važiuos į Tarybų Sąjungą, koncertuotų tik Maskvoje ir Leningrade, o Vilniuje - ne. Iš jų žygio išėjo didelis šnipštas. Orkestras Vilniuje koncertuos. Kartu su šaltojo karo bangomis nulinguoja į praeitį tie laikai, kai Amerika ignoruodavo Lietuvą.

Ką tik buvo ir toks įvykis. Viename dipukų susibėgime New Yorke Arvydas Barzdukas labai pakiliai pasakė, kad šiandieninė Lietuva yra didžiausias užkampis pasaulyje. Ar ir čia tik nebus šuo pakastas? Barzduko tipo dipukai bijo, kad amerikonai nuvažiuos į Lietuvą ir pamatys, jog ji nėra užkampis ir vadavimo nepageidauja. Kiekvienas, kas žino dipukų užpuldinėjimus prieš Lietuvą, pamatys ir supras, ko vertas lojimas prieš gimtinę.

Dipukams bloga pasidarė ir Amerika. Jie pradėjo bambėti prieš mūsų krašto vyriausybę už jos norą draugauti ir gerinti santykius su Tarybų Sąjunga. Iš pasiutimo nesiliauja, kad abi didžiosios valstybės susitarė pasaulyje saugoti taiką, kad kartu kovos prieš įvairius susirgimus, poliuciją, skris į kosmosą, darys biznį. Dori amerikiečiai, jų skaičiuje ir mes, džiaugiamės tokiais Amerikos valdžios darbais ir jiems pritariame. Prieš nusistatę tik aršieji dipukai, kuriems niekur sviete negerai.

Atsirado dipukų, kurie rašo laiškus kongresmenams ir senatoriams, prašydami, kad šie nebalsuotų ir nepritartų Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos prekybos sutarčiai. Aš raginu pasisakyti už Amerikos valdžios norą gerinti santykius su Tarybų Sąjunga. Rašykime savo išrinktiems kongresmenams ir senatoriams laiškus, tegul jie Kongrese balsuoja už Jungtinių Valstybių ir Tarybų Sąjungos prekybos sutartį, tegul dipukų neklauso!

BRUKLYNIETIS

NEW YORKO NAUJIENOS

Mirė 82 metų amžiaus pagarsėjęs gengsterių karalius Frank Costello, kuris buvo peršautas kitos gengsterių grupės. Buvo skiriamas deportuoti, bet teismuose išsimanevravo.

•

Blue Cross apdraudos kompanija gavo leidimą pakelti 7.4% mokesčio visiems apdraudos nariams. Pakėlimas paliečia pusantro milijono narių su balandžio 1 d.

•

Devyni skirtingų religijų dvasininkai ir vyskupas Moore pasmerkė Nixono biudžetą, kuris diskriminuoja skurdžius, sergančius, vaikus ir mažina namų statybą.

•

Miss Mitchell gavo 6 metus kalėjimo, o jos draugas Byrd - 25 metus už išprievartavimą merginos.

•

Gimimams sumažėjus New Yorke, bevaikiams įsisavinti svetimą vaiką tenka mokėti nuo $500 iki $2,000 ir dar ne lengva gauti vaiką.

•

Elektros generatoriui sprogus, daugiau kaip milijonas Brooklyno ir Staten Islando gyventojų paliko be šviesos vasario 20 d. per keletą valandų, iki generatorius buvo pataisytas ir elektros jėga atsteigta.

•

Bronxe 4 maskuoti vyrai pagrobė sunkvežimį, vežantį drabužių $100,000 vertės.

•

Miesto taryba vėl pakėlė mokestį už ne vietoje paliktų automobilių nuvežimą. Dabar reikės mokėti už pirmą mylią $10, už sekamas mylias po $1.50, už parkinimą po $2.

REP.

"Vaduotojų" raketas smunka

Radijūšas Stukas su savo pagalbininkais per keletą šeštadienių šaukė visus lietuvius dalyvauti vasario 16 minėjime ir kartu prisidėti prie "Lietuvos laisvinimo" darbo.

Vasario 18 d. visose lietuvių bažnyčiose tuo tikslu buvo atliktos pamaldos ir kartu paskelbtas kvietimas visiems dalyvauti bendroje minėjimo sueigoje, kuri įvyksta taipgi vasario 18 d.

Toji visų "vaduotojų" sueiga įvyko Richmond Hill didžiulėje aukštesniosios mokyklos salėje. Klerikalų savaitraštis "Darbininkas" rašo, kad oras pasitaikė puikus, "tai žmonių prisirinko apie 600-700". Aišku, ir ši skaitlinė buvo gerokai padidinta.

New Yorko lietuviai galėjo užpildyti net keletą didelių salių, bet jie nepakluso "vaduotojų" balso ir atsisakė paremti jų raketą. "Vaduotojai" bandė doleriukų dar kartą pasišienauti, dar kartą paburnojo prieš Tarybų Lietuvą, bet šį kartą jiems prastai nusisekė.

Smarkiai smunka žemyn visas "vaduotojų" raketas.

A. K.

VILNIUS, TARYBŲ LIETUVA

Mirus

Vytautui Glovackui

Reiškiame nuoširdžią užuojautą visiems jo bičiuliams. Man viešint Tarybų Lietuvoje 1966 metais, per septynias savaites Vytautas mane globojo. Kai pereitais metais (1972) su savo žmona viešėjome, jis mus su kitais draugais pasitiko Vilniuje tik atskridus lėktuvui iš Maskvos. Po to jis mus globojo ir išvežinėjo po visą Suvalkiją, mano gimtinę Paežerius, Klaipėdą ir Palangą. Mes negalime jo pamiršti.

DAKTARAS ANTANAS ir MARGARETA PETRIKAI
Woodhaven, L. I., New York

MOTERS DIENOS MINĖJIMAS ŠĮ SEKMADIENĮ

Niujorko Lietuvių Moterų Klubas kviečia visus dalyvauti MOTERS DIENOS minėjime sekmadienį, kovo 4 d., 2 val. po pietų, Laisvės salėje, 102-01 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Programa bus puiki - Arturas Petrika rodys savo Lietuvoje susuktus filmus, Aido Choras duos meninę programą.

Po programos bus pietūs.

VALDYBA

Iš Moterų Klubo susirinkimo

Šio mėnesio 21 dieną, 2 val. p. p., "Laisvės" salėje įvyko Moterų klubo susirinkimas, kurį pravedė pirm. I. Mizarienė. Kadangi išd. Anne Yakštis ir fin. sekr. Nellie Skublickienė negalėjo dalyvauti susirinkime, tad Nellie Ventienė užrašė gautas šiame susirinkime aukas ir duokles. Išklausytas sekr. B. Keršulienės pereito susirinkimo protokolas, kuris, kaip visuomet, vaizdžiai nušvietė praėjusio susirinkimo eigą ir nutarimus. I. Mizarienė perskaitė klubo išd. A. Yakštis prirengtą išsamią metinę apyskaitą.

Skaitytas laiškas nuo narės E. Kasmočienės. Ji persikėlė gyventi toliau nuo miesto, į Hungtington, L. I., tačiau vis tiek pasižada retkarčiais atvažiuoti į susirinkimus ir į Tarptautinės Moters Dienos šventę.

A. Rainienė kalbėjo apie LDLD 2-ros apskrities veiklą. Apie tai buvo plačiau padiskutuota.

M. Tamalienė patarė turėti susirinkimus biskelį anksčiau. Tad sekantis susirinkimas įvyks 1:30 val. p. p. Atrodo, kad laikas bus patogesnis grįžti į namus.

Pasitarta apie būsimą Tarptautinės Moters Dienos šventę, kuri įvyks kovo 4 dieną, "Laisvės" salėje. Visos narės pasižadėjo atnešti namuose pagaminto maisto, o virtuvėje darbuosis: A. Rainienė, N. Ventienė ir N. Iešmantienė.

Narės jau gavo naują šių metų knygą - Jono Ragausko - "Žmogus ieško tiesos". Knyga įdomi, tikiu, kad narėms labai patiks.

M. Kreivėnienė negalėsianti dalyvauti Tarptautinės Moters Dienos šventėje, tad ji paaukojo $5. Amžinomis narėmis pasilieka draugės: O. Titanienė, O. Dobilienė ir O. Kalvaitienė - visos užsimokėjo po $5. Aukomis prisidėjo: O. Titanienė - $5, Fr. Mažilienė - $3 ir P. Naktinienė - $2.75. Dovanų atnešė N. Iešmantienė, St. Norbutienė, V. Balkus ir A. Kunevičienė. Moterų klubas dėkoja visoms narėms už finansinę paramą ir už dovanas.

Jau antras mėnuo, kai serga narė Carol Baratela, o Lilija Kavaliauskaitė jau ketvirtas mėnuo guli ligoninėje. Jų padėtis labai skaudi, labai gaila mielųjų draugių. . .

Kaip žinome, buvęs "Laisvės" administratorius Pranas Buknys taip pat randasi ligoninėje, tad jo žmona Nastė turi daug rūpesčių savais reikalais ir vyro sveikata - negali dalyvauti organizacinėje veikloje. Panaši padėtis ir draugės O. Čepulienės. Na, o mūsų narė J. Lazauskienė, eidama į susirinkimą, kažkaip kryptelėjo ir pasitempė kojos riešą. Matant - tiek ligonių, padėtis gana liūdna. Tad mes turime tas kliūtis nugalėti savais darbais ir pasiryžimu.

Po susirinkimo, Klubas pavaišino nares kavute ir pyragais, o N. Iešmantienė ir A. Cibulsky išleido porą atneštų dovanėlių. Vaišių patiekime patalkininkavo visos narės. Susirinkimas praėjo jaukioje nuotaikoje.

H. F.

Jono Žilinsko padėka

Nuoširdžiausią lietuvišką-kolūkietišką ačiū palieku mano brangiems - sesutei Domicelei ir švogeriui Juozui Mankauskams, taipgi jų sūnui, dar studijuojančiam mediciną, už pakvietimą Amerikon pasisvečiuoti, pagyventi pas juos Crown Point, New Yorko valstijoje, prie ežero Champlain, jųjų farmoje 3 mėnesius ir už plačiai pavežiojimą po apylinkes, po Vermont valstijos miestus Burlington ir tolimesnius. Automobiliu nuvežė net iki Ohio valstijos pamatyti mano vyresnį brolį Antaną ir antrojo brolio, tik praėjusiais metais mirusio, žmoną bei jo vaikus, gyvenančius Brockton, Mass. Didelis ačiū Verutei ir Pranui Budrioniams už pasitikimą manęs N. Y. aerouoste.

Baigiant viešnagę pas sesutę ir švogerį, gavau pakvietimą sustoti bent keletai dienų pas Lazauskus New Yorke pasimatyti bei pamatyti didmiestį. Vasario 14 d. jau buvome New Yorke. Dviem dienom prieš išskridimą Lietuvon, su švogeriu palydovu atvykome pas mano netolimus kaimynus Lazauskus. Sekančią dieną J. Lazauskas mus pavežiojo savo automašina po Brooklyno apylinkes, taipgi užvežė "Laisvės" įstaigon. Čia teko susitikti su redaktorium A. Bimba ir administratore I. Mizariene, taipgi su laisviečiais J. Grybu ir J. Bernotu, tą dieną jiems talkinant ekspedicijai LLD nariams knygai "Žmogus ieško tiesos". O vakare, mano netikėtumui, Lazauskai surengė man specialiai išleistuvių vaišes. Čia teko susipažinti su keletu laisviečių - Ventais, Nevinskais ir Budrioniais ir antru kart su I. Mizariene. Padainavome ir pasikalbėjome. Visiems svečiams padėkojau už linkėjimus laimingai grįžti į tėvynę. Julytei ir Jonui Lazauskams dėkui už dideles vaišes ir globą iki išskridimo.

Ant rytojaus Lazauskas ir mano švogeris Juozas nuvežė pamatyti New Yorko centrą. Pavažinėjome subvėmis (metro) po žeme ir po vandeniu ir traukiniais virš gatvių ir namų. Teko pavaikštinėti keletą kvartalų tarp Times Skvero ir Rockefellerio centro, pamatyti dangorėžių miškų. Didelis ačiū Budrioniams, kurie atvyko vakare pas Lazauskus ir pavėžėjo iki Kennedy aerodromo su palydovais J. Mankausku ir Lazausku. Taip ir išsiskyriau su mielaisiais.

JONAS ŽILINSKAS

Gražiai pagerbsime 80-mečius draugus ir drauges

Tai bus tikrai nepaprastas parengimas formoje šaunaus banketo su puikia menine programa. Įvyks, kaip matote "Kalendoriuje", kovo 18 dieną. Laiko nebe daug bepaliko. Prašome ruoštis dalyvauti.

Pagerbsime Lietuvių Literatūros Draugijos 185 kuopos narius, kurie jau yra sulaukę arba turi daugiau kaip 80 metų. Dabar tokių narių sudaromas sąrašas. Sekami jau žinomi pasiekę tą gražų amžių:

W. Keršulis
W. Baltrušaitis
P. Bieliauskas
Mary Tamelis
J. Zajankauskas
F. Varaška
Butkauskas
Gabelis
K. Meškėnas

Dainų ir muzikalę programą pildys Aido Choro solistai ir duetai, Mildred Stensler vadovybėje. Solistai: Viktoras Bekeris, N. Ventienė ir A. Iešmanta. Bus ir surprizo numeris.

Mūsų veikliojoje kuopoje veikiausiai yra ir daugiau narių, priklausančių šiam garbingui sąrašui. Sunku visų amžių atspėti. Prašome tuoj pranešti. Būsite įtraukti į pagerbiamųjų sąrašą ir bankete pasodinti prie garbės stalo.

KP. VALDYBA

WASHINGTONAS. - FBI skelbia, kad sausio mėn. buvo padėliota ir susprogdinta 133 bombos, nuo kurių vienas žmogus užmuštas ir 7 sužeisti.

LLD 185 kp. pagerbs 80-mečius narius

LLD 185 kuopos susirinkimas įvyko vasario 13 d. Tai buvo tikrai jaukus ir malonus. Nemažai narių dalyvavo.

Svarbiausias nutarimas buvo padarytas pagerbti senuosius narius, kuriems sukako 80 metų ar daugiau. Tai bus jų pagarbai surengtas banketas su menine programa kovo 18 d., Laisvės salėje, Ozone Park, N. Y. Banketas prasidės 2 val.

Banketo šeimininkėmis apsiėmė V. Venckūnienė, M. Šukaitienė ir Siaurienė. Keletas vyrų joms padės. Tikimasi gražaus ir skaitlingo banketo. Visi bendrai pagerbsime sulaukusius 80 ar daugiau metų kuopos narius.

Po susirinkimo visus skaniai pavaišino V. Venckūnienė, W. Baltrušaitis ir M. Šukaitienė. Joms širdingai ačiū.

PROT. SEKR. J. GRYBAS

MASKVA. - TSRS ir Jungt. Valstijos pasirašė naują žvejojimo sutartį Pacifike. Tariasi dėl sutarties Atlante.

Pramogų Kalendorius

KOVO 18 DIENĄ

Lietuvių Literatūros Draugijos 185 kuopos pietūs-banketas pagerbimui savo narių, jau įžengusių į 80-uosius savo gyvenimo metelius. Įvyks Laisvės salėje, Ozone Parke. Pradžia 2 valandą. Įėjimas $5 asmeniui. Visi ir visos kviečiami.

KOVO 18 D.

LLD 28 kuopa rengia Moters Dienos minėjimą 103 Green St., Waterbury, Conn.

Pirmą val. bus duodami pietūs, o paskiau Artūras Petrika rodys savo paties susuktus filmus iš jo kelionės po Lietuvą.

Ozone Park, N.Y.

LDS 13 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks šeštadienį, kovo 10, Laisvės salėje. Pradžia 2 val. popiet. Kviečiame visus kuopos narius dalyvauti.

VALDYBA
(9-10)

LIET. KOOP. SPAUDOS B-VĖS SUVAŽIAVIMAS

Lietuvių Kooperatinės Spaudos Bendrovės - Lithuanian Cooperative Publishing Society, Inc. - Direktorių Taryba skelbiame šios B-vės metinį suvažiavimą sekmadienį, 1973 m. balandžio 8 d., Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Suvažiavimo sesijos laikas - nuo 10 val. ryto iki 2 val. popiet.

Prašome Bendrovės dalininkus pasirūpinti pribūti anksti, kad galėtume sesiją pradėti 10 v. ryto ir baigti ne vėliau 2 valandos, nes 2 val. bus duodami pietūs, kad užtektų laiko skirstytis namo saulės šviesoje.

UŽ DIREKTORIŲ TARYBĄ
Ieva Mizarienė, sekr.

"LAISVĖS"
JUBILIEJINIO ALBUMO
Kaina nupiginta iki $1.

NORINTIEMS PASIŲSTI ALBUMĄ
Į LIETUVĄ PER MUS,
KAINA $1.50

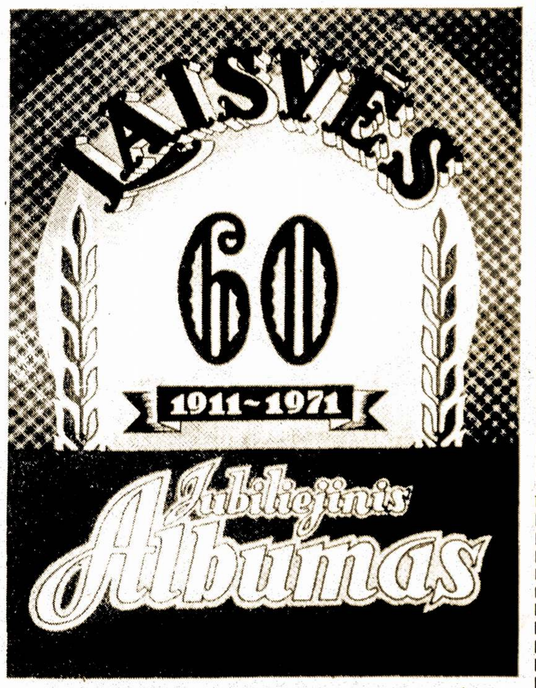

Dabar jau paskutinė proga įsigyti Albumą bei pasiųsti jį į Lietuvą savo giminėms arba draugams. Skubinkite tai atlikti, kol dar turime keletą šimtų egzempliorių ant rankų.

Užsakydami Albumą, prisiųskite ir užmokestį.

Laisvė
102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., 11417